

8. PROCJENA I PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA

Prema Procjeni stanovništva Državnog zavoda za statistiku (DZS) sredinom 2018. godine u Istarskoj županiji (IŽ) bilo je 208.765 stanovnika. Prema Popisu stanovništva 2011. godine, IŽ imala je 208.055 stanovnika (4,9% stanovništva RH).

U 2018.g. muškarci čine 49,0%, a žene 51,0% stanovništva IŽ. Broj muškaraca u odnosu na broj žena veći je u dobnim skupinama do 49 godine. U dobnim skupinama od 50 godina nadalje, broj žena veći je od broja muškaraca. Razlike u broju muškaraca i žena postupno se povećavaju prema starijim dobnim skupinama da bi u dobi iznad 85 godina broj žena bio gotovo triput veći od broja muškaraca. U stanovništvu IŽ u dobi 65-74 g. žena ima 52,8%, u dobi 75-84 g. 60,5%, a 85 i više 72,3% (feminizacija starijih dobnih skupina).

Tablica 1 - Procjena stanovništva u Istarskoj županiji 2018. (sredinom godine) prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Ukupno	Muškarci	Žene
Ukupno	208.765	102.324	106.441
0 – 4 g.	8.589	4.486	4.103
5 – 9 g.	9.685	5.086	4.599
10 – 14 g.	9.228	4.767	4.461
15 – 19 g.	8.821	4.574	4.247
20 – 24 g.	10.236	5.353	4.883
25 – 29 g.	11.537	5.961	5.576
30 – 34 g.	14.203	7.233	6.970
35 – 39 g.	15.701	8.147	7.554
40 – 44 g.	14.611	7.686	6.925
45 – 49 g.	13.218	6.687	6.531
50 – 54 g.	14.990	7.362	7.628
55 – 59 g.	16.489	8.041	8.448
60 – 64 g.	16.313	7.812	8.501
65 – 69 g.	14.753	7.058	7.695
70 – 74 g.	9.536	4.416	5.120
75 – 79 g.	9.087	3.748	5.339
80 – 84 g.	6.845	2.542	4.303
85 i više g.	4.923	1.365	3.558

Izvor: Državni zavod za statistiku RH. Pr.7.1.3. Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2018. (13.9.2019.)

Procjena stanovnika za 2018. godinu pokazuje daljnje starenje stanovništva - udio starijih od 65 godina je 21,6% (Popis 2011. 18,0%).

Broj starijih u odnosu na Popis 2011. porastao je za petinu (20,5%).

Gotovo svaki peti muškarac i svaka četvrta žena u IŽ su starije dobi.

Broj stanovnika porastao je u odnosu na Popis 2011. u svim skupinama starijih, ali najveći porast (49,7%) zabilježen je kod najstarijih starih (85 i više godina).

Osobe iznad 80 godina čine 2018.g. 5,6% stanovništva IŽ (2011. 4,2%).

U odnosu na Popis 2011., u 2018.godini pao je broj radnosposobnog stanovništva u dobi od 15 do 64 godina za 4,7%, žena fertilne dobi za 4,8% i djece do 14 g. za 1,1%.

Tablica 2 - Dobne skupine stanovništva – popis 2011. i procjena za 2018.g.

	Popis 2011.	Procjena 2018.		% promjene u odnosu na Popis 2011.
		Broj	% u ukupnom stanovništvu	
Ukupno	208.055	208.765	100,0	0,3
-Muški spol	101.162	102.324	100,0	1,1
-Ženski spol	106.893	106.441	100,0	-0,4
0-14 g.	27.816	27.502	13,2	-1,1
-Muški spol	14.346	14.339	14,0	0,0
-Ženski spol	13.470	13.163	12,4	-2,3
15-64 g.	142.780	136.119	65,2	-4,7
-Muški spol	71.629	68.856	67,3	-3,9
-Ženski spol	71.151	67.263	63,2	-5,5
65 i više g.	37.459	45.144	21,6	20,5
-Muški spol	15.187	19.129	18,7	26,0
-Ženski spol	22.272	26.015	24,4	16,8
65-74 g.	20.308	24.289	11,6	19,6
-Muški spol	9.080	11.474	11,2	26,4
-Ženski spol	11.228	12.815	12,0	14,1
75-84 g.	13.863	15.932	7,6	14,9
-Muški spol	5.211	6.290	6,1	20,7
-Ženski spol	8.652	9.642	9,1	11,4
85 i više g.	3.288	4.923	2,4	49,7
-Muški spol	896	1.365	1,3	52,3
-Ženski spol	2.392	3.558	3,3	48,7
Žene 15-49 g.	46.734	44.492	41,8	-4,8

Izvor: Državni zavod za statistiku RH. Popis 2011. i Pr.7.1.3. Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2018. (13.9.2019.)

Prema podacima DZS, u 2018. godini je u IŽ doseljeno 4.247 stanovnika (većina odnosno 2.765 doseljeni su iz inozemstva – za 48,7% više nego prošle godine, a 1.482 iz drugih županija RH – za 10,6% manje). Iz IŽ je odseljeno 2.848 stanovnika: 1.852 u inozemstvo (za 20,0% više nego prošle godine), a 996 u druge županije RH (za 2,3% više).

Saldo ukupne migracije je pozitivan (veći broj doseljenih od odseljenih) u 2018.g. i u prosjeku petogodišnjeg razdoblja (2014.-2018.g.), zahvaljujući doseljavanju iz drugih županija.

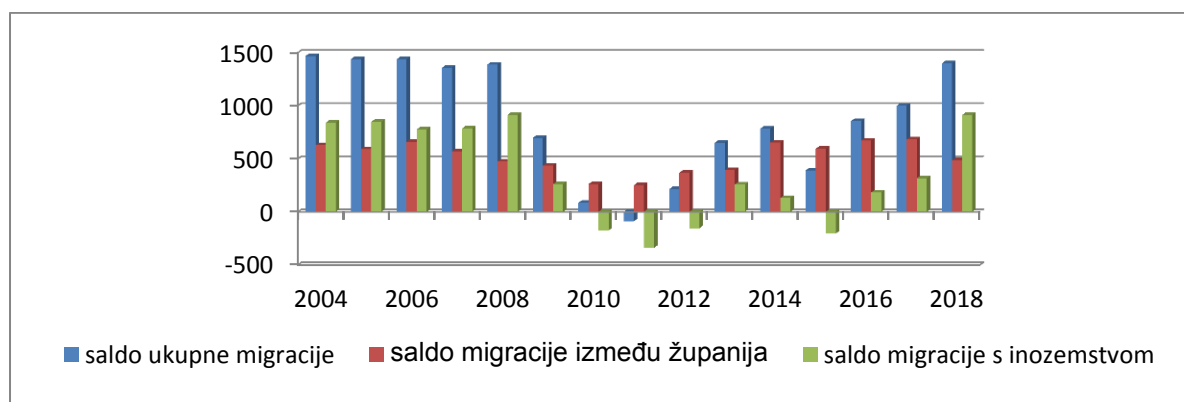
Prosječni godišnji migracijski saldo je 4,2 doseljenih na 1.000 stanovnika (0,4% godišnje). Saldo migracija između županija za IŽ posljednjih petnaest godina je pozitivan (više doseljavanja). Također je u petnaest godina i saldo s inozemstvom (broj doseljenih iz inozemstva veći od odseljenih u inozemstvo) uglavnom pozitivan (osim 2010.-2012. i 2015.g.). U posljednjih pet godina u odnosu na prethodno razdoblje saldo ukupne migracije povećan je za 2,84 puta (2009.-2013. bio je 1.557, a 2014.-2018.g. 4.426), što ukazuje da raste višak doseljenih u odnosu na odseljene, ali je još uvijek za 27,6% manji od salda ukupne migracije koji je bio 2004.-2008.g. (ukupno 7.088).

Prema podacima DZS, pozitivan saldo ukupne migracije stanovništva u 2018.g. u RH imali su 4 županije (uz Istarsku to su Grad Zagreb, Dubrovačko-neretvanska i Zadarska), a pozitivan saldo migracije s inozemstvom 3 županije (uz Istarsku, Dubrovačko-neretvanska i Splitsko-dalmatinska).

Tablica 3 - Ukupno doseljeno i odseljeno stanovništvo 2014.- 2018. godine

	Doseljeni:			Odseljeni:			Saldo ukupne migracije	Saldo migracije između županija	Saldo migracije s inozemstvom
	Ukupno	iz druge županije	iz inozemstva	Ukupno	u drugu županiju	u inozemstvo			
2014.	2.765	1.756	1.009	1.982	1.103	879	783	653	130
2015.	2.800	1.724	1.076	2.410	1.130	1.280	390	594	-204
2016.	3.281	1.719	1.562	2.426	1.047	1.379	855	672	183
2017.	3.516	1.657	1.859	2.517	974	1.543	999	683	316
2018.	4.247	1.482	2.765	2.848	996	1.852	1.399	486	913
Ukupno	16.609	8.338	8.271	12.183	5.250	6.933	4.426	3.088	1.338
Prosjeck	3.321,8	1.667,6	1.654,2	2.436,6	1.050,0	1.386,6	885,2	617,6	267,6

Izvor: Državni zavod za statistiku RH. Pr.7.1.2. Migracija stanovništva RH (u 2018.(24.07.2019.)

Slika 1 - Saldo migracije u Istarskoj županiji 2004.-2018. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Najviše migracija stanovništva se odvijalo unutar IŽ. U posljednjih pet godina mjesto stanovanja unutar IŽ promijenilo je 14.488 osoba i to 10.777 (74,4%) osoba između različitih gradova/općina, a 3.711 osoba između naselja istoga grada/općine.

Tablica 4 - Preseljeno stanovništvo unutar županije 2014.- 2018. godine

	Među naseljima istoga grada/općine	Među gradovima/općinama iste županije	Ukupno
2014.	857	2.099	2.956
2015.	647	1.985	2.632
2016.	734	2.148	2.882
2017.	719	2.404	3.123
2018.	754	2.141	2.895
UKUPNO	3.711	10.777	14.488

Prema podacima DZS u 2018. godini u IŽ je živorođeno 1.670 djece (stopa nataliteta 8,0/1.000 stanovnika, RH 9,0/1.000), a umrlo je 2.372 osoba (stopa mortaliteta 11,4/1.000, RH 12,9/1.000), odnosno umrle su 702 osobe više no što je djece živorođeno, što znači da se i u 2018.g. nastavlja prirodni pad stanovništva. Vitalni indeks (odnos živorođenih i umrlih) u IŽ iznosio je u 2018.g. 70,4.

Stopa prirodnog prirasta bila je negativna (-3,4/1.000), a isto je u većini županija RH (pozitivan prirodni prirast u 2018.g. nije imala niti jedna županija, a u RH je -3,9/1.000).

U IŽ se u prosjeku (prosjeck 2014.-2018.) godišnje rodilo 1.709 žive djece, a stopa nataliteta iznosi 8,2/1.000. Opća stopa fertiliteta pokazuje broj živorođenih u odnosu na žensko stanovništvo u fertilnoj dobi (15-49 godina). Opća stopa fertiliteta za IŽ 2014.-2018.g. iznosila je 38,9 živorođene djece na 1.000 žena fertilne dobi. Stopom totalnog fertiliteta mjeri se prosječan broj djece koje bi žena rodila u toku fertilnog razdoblja kada bi radala prema sadašnjim stopama fertiliteta (očekivani broj djece). Kritična brojčana vrijednost stope totalnog fertiliteta iznosi 2,1 - stopa manja od 2,1 govori da u stanovništvu nije osigurana jednostavna reprodukcija stanovništva. U IŽ je u prosjeku (2014.-2018.) iznosila 1,4 djece te ne osigurava reprodukciju. U IŽ godišnje je u prosjeku (2014.-2018.) umrlo 2.368 osoba, a stopa mortaliteta iznosila je 11,4/1.000. Vitalni indeks iznosio je u prosjeku 72,1 (prosjeck od 2014.-2018.), a obzirom da je manji od 100 ukazuje na veći broj umrlih nego rođenih odnosno da je riječ o regresivnom stanovništvu.

Tablica 5 - Prirodno kretanje stanovništva 2014. - 2018.

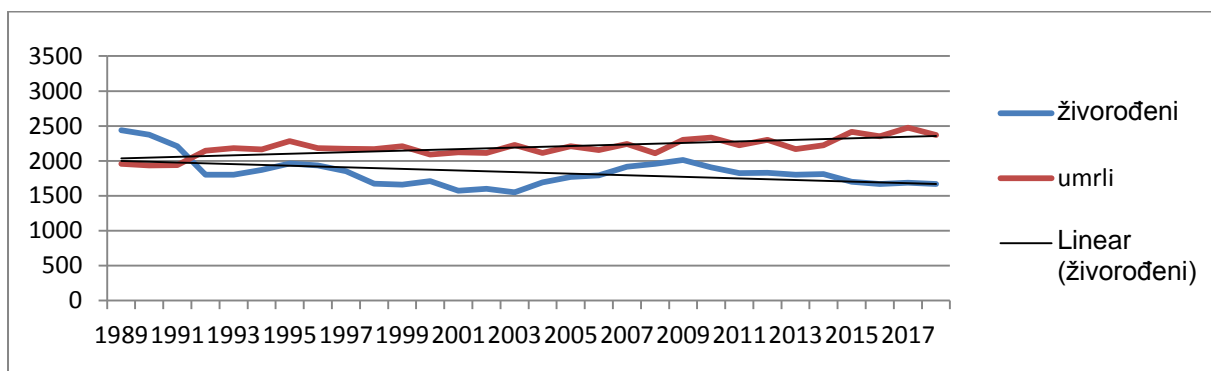
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Prosjeck (2014.-2018.)
Broj stanovnika	208.201	208.180	208.105	208.229	208.765	208.296
Živorodeni	1.813	1.701	1.669	1.690	1.670	1.709
Umrli	2.226	2.414	2.354	2.475	2.372	2.368
Prirodni prirast	-413	-713	-685	-785	-702	-660
Žene fertilne dobi (15-49 g.)	44.980	44.492	43.959	43.226	42.686	43.869
Živorodeni (na 1000 stanovnika)	8,7	8,2	8,0	8,1	8,0	8,2
Umrli (na 1000 stanovnika)	10,7	11,6	11,3	11,9	11,4	11,4
Prirodni prirast (na 1000 stanovnika)	-2,0	-3,4	-3,3	-3,8	-3,4	-3,2
Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	81,4	70,5	70,9	68,3	70,4	72,1
Opći fertilitet (na 1000 žena fertilne dobi)	40,3	38,2	38,0	39,1	39,1	38,9
Totalni fertilitet	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4

Opći fertilitet=broj živorođene djece / broj žena fertilne dobi*1000

Totalni fertilitet (prosječan broj živorođene djece koje žena rodi u toku života)= broj živorođene djece / broj žena fertilne dobi*35 godina

Izvor: Državni zavod za statistiku RH. Pr.7.1.1. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2018 (19.07.2019.).

U IŽ nakon porasta broja živorođene djece u razdoblju od 2004. do 2009. godine (2009.g. 2.012 živorođene djece), od 2010.g. njihov broj se smanjuje.

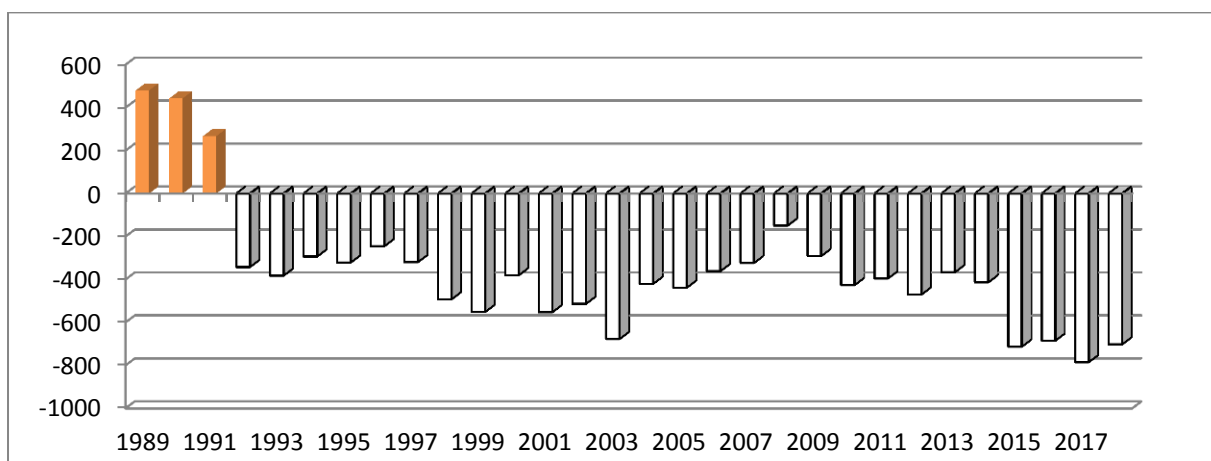

Slika 2 - Prirodno kretanje stanovništva Istarske županije od 1989.-2018. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Stopa prirodnog prirasta za IŽ je od 1992.g. negativna. U razdoblju 2014.-2018. (prosječna godišnja stopa -3,2/1000) izgubljeno je, zbog viška umrlih nad rođenima, 3.298 stanovnika.

Zbog negativnog prirodnog prirasta u posljednjih 5 godina nestalo je stanovništvo jedne i pol prosječne istarske općine (3.298 stanovnika, a prosjek stanovnika po općini na Popisu 2011. bio je 2.067,07).

Slika 3 - Prirodni prirast stanovništva Istarske županije od 1989.-2018. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

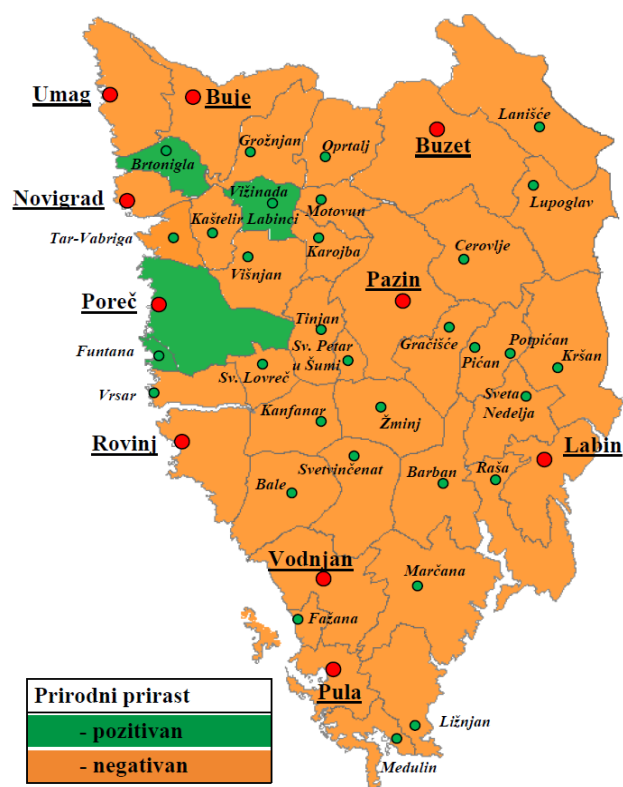
Pozitivni prirodni prirast u 2018.godini imalo je 10 JLS (24,4% JLS): gradovi Novigrad, Poreč i Vodnjan, općine Brtonigla, Kaštelir-Labinci, Motovun, Sveti Petar u šumi, Tinjan, Vižinada i Vodnjan. Nulti prirodni prirast imale su 2 JLS, a negativni 29 JLS. U RH samo je 58 JLS (10,5%) u 2018.g. imalo pozitivan prirodni prirast.

U zadnjem petogodišnjem razdoblju (prosjeak 2014.-2018.g.) pozitivan prirodni prirast imaju samo 4 JLS: grad Poreč i općine Brtonigla, Funtana i Vižinada.

Tablica 6 - Prirodno kretanje stanovništva po općinama i gradovima Istarske županije

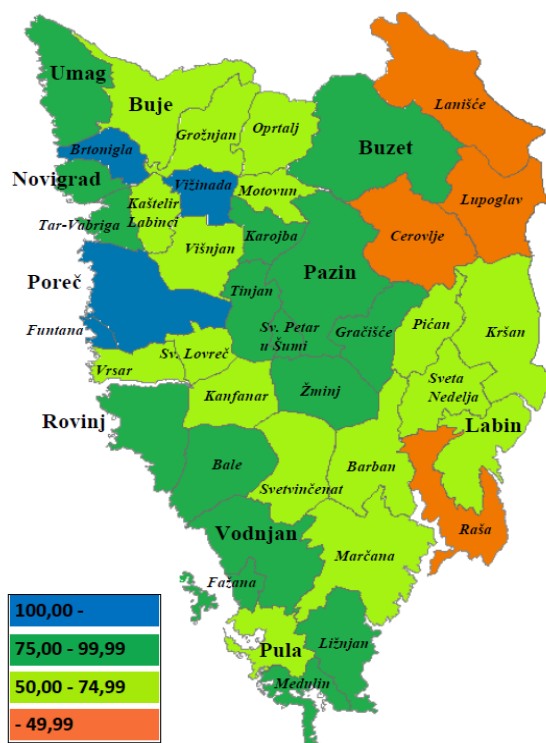
	2018.				prosjeak 2014.-2018.			
	<i>živorođeni</i>	<i>umrli</i>	<i>prirodni prirast</i>	<i>vitalni indeks</i>	<i>živorođeni</i>	<i>umrli</i>	<i>prirodni prirast</i>	<i>vitalni indeks</i>
Istarska županija	1.670	2.372	-702	70,4	1.727,9	2.368,2	-659,6	73,0
b.o.Buje	188	274	-86	68,6	200,3	264,4	-67,0	75,8
grad Buje	31	52	-21	59,6	34,3	54,0	-21,6	63,6
Brtonigla	16	14	2	114,3	15,2	15,0	1,6	101,6
Grožnjan	6	7	-1	85,7	4,4	8,6	-4,0	50,7
grad Novigrad	43	38	5	113,2	29,2	37,0	-4,8	79,0
Oprtalj	8	14	-6	57,1	7,1	13,6	-6,8	52,1
grad Umag	84	149	-65	56,4	110,1	136,2	-31,4	80,8
b.o.Buzet	60	83	-23	72,3	55,1	76,4	-21,0	72,1
grad Buzet	56	76	-20	73,7	52,1	68,2	-16,2	76,4
Lanišće	4	7	-3	57,1	3,0	8,2	-4,8	36,6
b.o.Labin	161	269	-108	59,9	165,8	275,2	-113,8	60,3
grad Labin	76	149	-73	51,0	82,0	136,2	-60,8	60,2
Kršan	27	35	-8	77,1	25,6	36,6	-10,6	70,1
Pižan	17	21	-4	81,0	16,0	23,0	-7,0	69,7
Raša	25	34	-9	73,5	21,7	45,0	-22,0	48,3
Sv.Nedelja	16	30	-14	53,3	21,0	34,4	-13,4	61,0
b.o.Pazin	165	183	-18	90,2	168,6	207,4	-38,8	81,3
grad Pazin	76	82	-6	92,7	83,2	90,4	-7,2	92,0
Cerovlje	15	25	-10	60,0	10,0	24,0	-14,0	41,7
Gračiće	12	12	0	100,0	14,8	15,2	-0,4	97,4
Karojba	13	14	-1	92,9	14,6	16,0	-1,4	91,3
Lupoglav	6	18	-12	33,3	7,0	15,4	-8,4	45,5
Motovun	11	6	5	183,3	8,0	12,6	-4,6	63,5
Sv.Petar u šumi	11	10	1	110,0	11,8	13,4	-1,6	88,1
Tinjan	21	16	5	131,3	19,2	20,4	-1,2	94,1
b.o.Poreč	262	254	8	103,1	257,2	276,6	-19,4	93,0
grad Poreč	171	144	27	118,8	160,0	153,8	6,2	104,0
Funtana	5	6	-1	83,3	7,4	6,8	0,6	108,8
Kaštelir -Labinci	19	17	2	111,8	14,0	19,0	-5,0	73,7
Sv.Lovreč	10	16	-6	62,5	9,4	15,4	-6,0	61,0
Tar-Vabriga	18	18	0	100,0	20,2	20,6	-0,4	98,1
Višnjan	12	23	-11	52,2	18,6	27,2	-8,6	68,4
Vižinada	13	9	4	144,4	11,6	11,0	0,6	105,5
Vrsar	14	21	-7	66,7	16,0	22,8	-6,8	70,2
b.o.Pula	660	1.069	-409	61,7	684,8	1.040,8	-356,0	65,8
grad Pula	431	736	-305	58,6	436,8	695,4	-258,6	62,8
Barban	22	38	-16	57,9	23,4	42,6	-19,2	54,9
Fažana	29	45	-16	64,4	30,2	38,0	-7,8	79,5
Ližnjan	30	42	-12	71,4	35,4	42,6	-7,2	83,1
Marčana	31	51	-20	60,8	29,0	57,0	-28,0	50,9
Medulin	43	69	-26	62,3	51,8	65,8	-14,0	78,7
Svetvinčenat	13	31	-18	41,9	21,2	35,0	-13,8	60,6
grad Vodnjan	61	57	4	107,0	57,0	64,4	-7,4	88,5
b.o.Rovinj	174	240	-66	72,5	183,8	227,4	-43,6	80,8
grad Rovinj	116	172	-56	67,4	124,0	152,6	-28,6	81,3
Bale	13	12	1	108,3	13,2	14,0	-0,8	94,3
Kanfanar	15	19	-4	78,9	15,0	21,2	-6,2	70,8
Žminj	30	37	-7	81,1	31,6	39,6	-8,0	79,8

Izvor: Državni zavod za statistiku RH. Pr.7.1.1. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2018. (19.07.2019.)

Slika 4 - Prirodni prirast stanovništva po općinama i gradovima Istarske županije (prosjeak 2014.-2018. godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Slika 5 - Vitalni index stanovništva po općinama i gradovima Istarske županije (prosjeak 2014.-2018. godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Na prostoru 10 gradova 2018.g. živi 68,7% stanovnika IŽ, dok u 31 općini živi 31,3% stanovništva.

Prema procjeni DZS-a, u razdoblju od Popisa 2011. do kraja 2018.g. u Istarskoj županiji ima 0,5% više stanovnika, što znači da stanovništvo stagnira (stagnacija=promjena od -0,99% do 0,99%).

Na osnovi podataka o prirodnom prirastu u razdoblju od 2011. do 2018.godine i promjene broja stanovnika (procjena 2018.g. u odnosu na Popis 2011.), prikazan je za IŽ i njene JLS tip stanovništva prema veličini promjene odnosno prema imigraciji i emigraciji.

U IŽ i u 5 JLS zabilježena je stagnacija broja stanovnika u odnosu na 2011. (promjena od -0,99% do 0,99%), a u 19 JLS progresija (rast broja stanovnika od 1,00% i više) - stagnaciji i progresiji je dominantno pridonijela imigracija. U 17 JLS zabilježena je depopulacija (pad stanovništva od -1,00% i više), a od toga 13 JLS prijeti izumiranje (negativni su i prirodni prirast i promjena, te je na dijelu emigracija), u 5 (Pula, Kršan, Karojba, Vrsar, Žminj) odvija se vrlo slaba regeneracija stanovništva imigracijom, te u 4 (Sveta Nedelja, Sveti Lovreč, Višnjan, Svetvinčenat) slaba regeneracija stanovništva imigracijom koje su nedovoljne za ublažavanje prirodnog pada stanovništva.

Porast stanovništva zabilježen je na Poreštini (4,6%) i to gotovo u svim JLS (osim Višnjana koji stagnira i Vrsara koji ima pad stanovništva), zatim na Rovinjštini (1,6%) - u svim JLS osim Žminja koji stagnira; te Bujštini (1,4%) - osim u Bujama i Oprtlju koji bilježe pad stanovništva i Brtonigle koja stagnira. Stagnacija je procijenjena na Puljštini (porast 0,8%) iako svi osim Pule i Barbana bilježe porast stanovništva, a pad stanovništva na Pazinštini (-2,7%) - sve JLS osim Motovuna i Tinjana koji imaju porast i Karojbe koja stagnira, Bužeštini (-2,6%) - obje JLS i najveći pad na Labinštini (-4,9%) u svim JLS osim Sv. Nedelje koja stagnira.

Porast broja stanovnika procijenjen je u 5 gradova: Novigradu (jaka progresija -porast od 7,6%), srednja progresija u Poreču (4,8%), Vodnjanu (4,3%), Umagu (3,2%) i slaba progresija u Rovinju (1,4%). Pad stanovništva zabilježen je u ostalih 5 gradova: slaba depopulacija u Buzetu (-1,8%) i Puli (-1,9%), a osrednja u Pazinu (-3,1%), Bujama (-5,1%) i Labin (-6,2%). Porast stanovništva bilježi 14 općina, stagnira 5 općina, a pad stanovništva ima 12 općina.

Najveći rast stanovništva u vidu vrlo jake progresije bilježi Ližnjan (17,7%) i Tar-Vabriga (17,3%), a jaku progresiju Funtana (10,0%), Medulin (9,2%), Novigrad (7,6%) i Kanfanar (7,1%).

Najveći pad odnosno izumiranje je u Lanišću (-20,4%), dok jaku depopulaciju imaju Oprtalj (-9,6%), Cerovlje (-8,6%), Raša (-7,6%) i Grožnjan (-7,3%).

Prema podacima DZS, u razdoblju od 2011. do 2018.g. saldo ukupne migracije bio je negativan u 14 JLS, a u 27 JLS pozitivan - od toga u 17 JLS udio pozitivne promjene u odnosu na Popis 2011. je iznad, u 1 JLS unutar, a u 9 JLS ispod županijskog prosjeka (3,4% promjene). U većini (10/14) JLS s negativnim ukupnim saldom migracija dominira negativni saldo migracija unutar županije, u 4 JLS saldo migracija s inozemstvom (Buzet, Barban, Grožnjan i Raša). Većina (8/14) JLS s negativnim saldom migracija ima pozitivan saldo migracija između županija, ali ne dolazi do izražaja jer je veća imigracija unutar županije i u inozemstvo. Od 27 JLS s pozitivnim ukupnim saldom migracija u 15 dominira pozitivan saldo migracija između županija, u 8 unutar županije, u 3 s inozemstvom, te u 1 podjednako unutar i među županijama. Pozitivan saldo ukupne migracije ima 6 gradova s dominantnim pozitivnim saldom migracija između županija.

Tablica 7 - Opće kretanje stanovništva Istarske županije od 2011. do 2018. po JLS te udio promjene u odnosu na Popis stanovništva 2011.

	Prirodni prirast	%	Procjena stanovnika 31.12.2018.	% promjene u odnosu na Popis 2011.	Tip prema veličini promjene	Tip prema imigraciji i emigraciji	Saldo ukupne migracije	Saldo migracije unutar županije	Saldo migracije između županija
Istarska županija	-4529	-2,2	209.020	0,5	S	I3	3.802	1.277	1.926
Bujština	-480	-1,8	26.581	1,4	P4	I3	835	-78	727
Buje	-136	-2,6	4.919	-5,1	R2	E4	-137	-125	11
Brtonigla	-12	-0,7	1.642	1,0	S	I2	32	-4	32
Grožnjan	-32	-4,3	682	-7,3	R3	E4	-21	-8	9
Novigrad	-40	-0,9	4.676	7,6	P2	I2	369	128	222
Oprtalj	-47	-5,5	768	-9,6	R3	E4	-39	-30	7
Umag	-213	-1,6	13.894	3,2	P3	I2	631	-39	446
Buzeština	-105	-1,6	6.285	-2,7	R1	E4	-64	-42	18
Buzet	-67	-1,1	6.023	-1,8	R1	E4	-34	-15	13
Lanišće	-38	-11,6	262	-20,4	R4	E4	-30	-27	5
Labinština	-865	-3,8	21.483	-4,9	R2	E4	-303	-154	30
Labin	-468	-4,0	10.922	-6,2	R2	E4	-275	-194	-32
Kršan	-93	-3,2	2.871	-2,7	R1	I4	1	-47	63
Pižan	-41	-2,2	1.750	-4,2	R2	E4	-43	-30	-2
Raša	-163	-5,1	2.942	-7,6	R3	E4	-97	-21	-9
Sveta Nedelja	-100	-3,3	2.998	0,4	S	I3	111	138	10
Pazinština	-321	-1,8	17.385	-2,6	R1	E4	34	-20	100
Pazin	-73	-0,8	8.367	-3,1	R2	E4	-206	-202	42
Cerovlje	-94	-5,6	1.533	-8,6	R3	E4	-56	-23	-15
Gračišće	-23	-1,6	1.370	-3,5	R2	E4	-24	-12	-8
Karjba	-24	-1,7	1.424	-1,0	S	I4	6	-26	34
Lupoglav	-49	-5,3	872	-5,6	R2	E4	-4	-24	30
Motovun	-34	-3,4	1.064	6,0	P3	I2	89	72	35
Sv.Petar u šumi	0	0,0	1.042	-2,2	R1	E3	-29	-25	6
Tinjan	-24	-1,4	1.713	1,7	P4	I2	52	18	18
Poreština	-32	-0,1	28.943	4,6	P3	I2	630	121	383
Poreč	131	0,8	17.502	4,8	P3	I1	672	-62	701
Funtana	-2	-0,2	998	10,0	P2	I2	88	0	49
Kaštelir-Labinci	-27	-1,8	1.496	2,3	P4	I2	63	0	44
Sveti Lovreč	-45	-4,4	1.033	1,8	P4	I3	61	8	15
Tar-Vabriga	7	0,4	2.334	17,3	P1	I1	327	143	136
Višnjan	-67	-2,9	2.280	0,3	S	I3	77	16	52
Vižinada	0	0,0	1.171	1,1	P4	I1	13	-3	32
Vrsar	-29	-1,3	2.129	-1,5	R1	I4	1	-43	55
Puljština	-2409	-2,8	87.559	0,8	S	I3	2.390	1.287	641
Pula	-1809	-3,1	56.388	-1,9	R1	I4	538	-766	995
Barban	-164	-6,0	2.541	-6,6	R2	E4	-26	-3	-7
Fažana	-37	-1,0	3.779	4,0	P3	I2	179	52	75
Ližnjan	-48	-1,2	4.667	17,7	P1	I2	761	591	119
Marčana	-180	-4,2	4.470	5,1	P3	I2	407	279	92
Medulin	-58	-0,9	7.079	9,2	P2	I2	668	200	188
Svetvinčenat	-98	-4,5	2.251	2,2	P4	I3	138	100	30
Vodnjan	-15	-0,2	6.384	4,3	P3	I2	263	68	144
Rovinjština	-317	-1,6	20.784	1,6	P4	I2	280	163	27
Rovinj	-179	-1,3	14.501	1,4	P4	I2	395	-247	436
Bale	-10	-0,9	1.159	2,8	P4	I2	51	4	23
Kanfanar	-71	-4,6	1.652	7,1	P2	I2	180	107	19
Žminj	-57	-1,6	3.472	-0,3	S	I4	49	52	-15

Izvor: prema podacima DZS

Tablica 8 - Tipovi općeg kretanja stanovništva temeljeni na veličini promjene broja (u%)

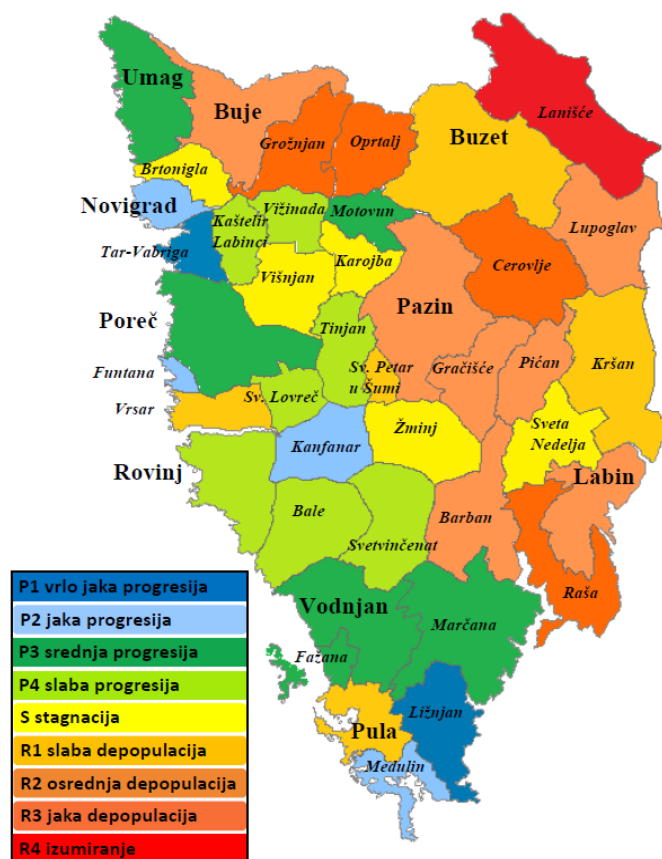
Tip	Obilježje	Vrijednost
P1	vrlo jaka progresija	12,00% i više
P2	jaka progresija	7,00-11,99%
P3	srednja progresija	3,00-6,99%
P4	slaba progresija	1,00-2,99%
S	stagnacija	od -0,99% do 0,99%
R1	slaba depopulacija	od -1,00 do -2,99%
R2	osrednja depopulacija	od -3,00 do -6,99%
R3	jaka depopulacija	od -7,00 do -11,99%
R4	izumiranje	od -12,00% i više

Izvor: Spevec, D. (2009). Starenje stanovništva Varaždinske županije od 1961. Do 2001. Migracijske i etničke teme 25, 1-2, 125-152

Tablica 9 - Tipovi općeg kretanja stanovništva između dva popisa - tipizacija imigracije i emigracije

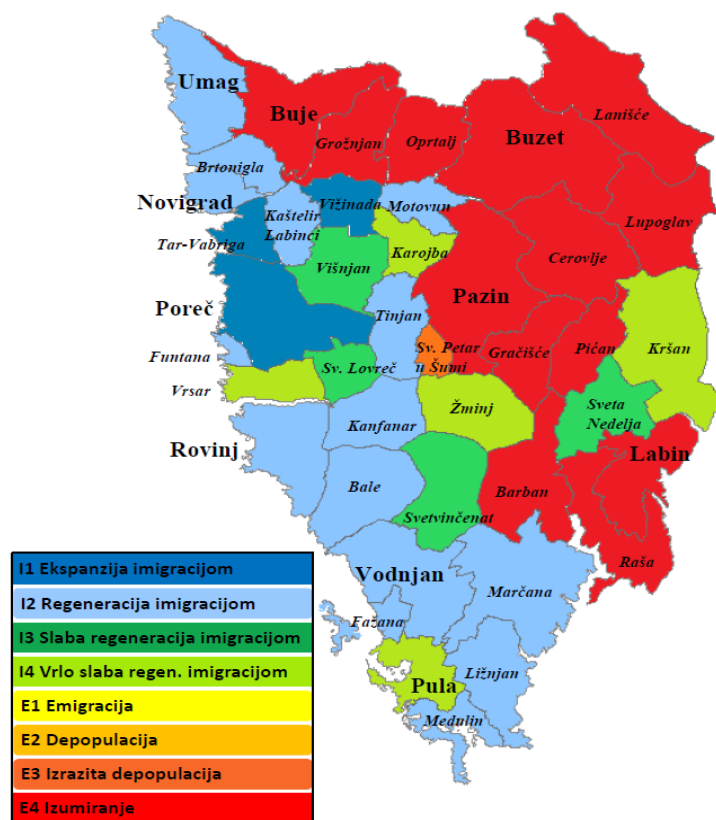
Tip	Obilježje (imigracijska/emigracijska)	Odnos međupopisne promjene (P) i stope prirodnog rasta ili pada (PR)	Predznak stopa	
			P	PR
I1	Ekspanzija imigracijom	$P > PR$	+	+
I2	Regeneracija imigracijom	$P > PR$ (neovisno o predznaku $P > PR$)	+	-
I3	Slaba regeneracija imigracijom	$P > PR$ (neovisno o predznaku $P < PR$)	+	-
I4	Vrlo slaba regeneracija imigracijom	$P > PR$	-	-
E1	Emigracija	$P < PR$	+	+
E2	Depopulacija	$P < PR$ (neovisno o predznaku $P < PR$)	-	+
E3	Izrazita depopulacija	$P < PR$ (neovisno o predznaku $P > PR$)	-	+
E4	Izumiranje	$P < PR$	-	-

Izvor: Rajić N., Pejaković T., Lončarić S. Promjene općeg kretanja i osnovnih struktura stanovništva Grada Zagreba 2001.-2011.; Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Zagreb 2016.

Slika 6 - Tip općeg kretanja stanovništva od 2011. do 2018.g. prema veličini promjene

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Slika 7 - Tip općeg kretanja stanovništva 2011. -2018.g. prema imigraciji i emigraciji

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Broj sklopljenih brakova u 2018. godini (802) bio je najmanji u promatranom petogodišnjem razdoblju, pa je stopa sklopljenih brakova 3,8/1.000 stanovnika (RH 4,9/1.000). U 2018. godini razvedeno je 1,6 brakova na 1.000 stanovnika (RH 1,5/1.000), odnosno 409,0 razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih (RH 307,5/1.000).

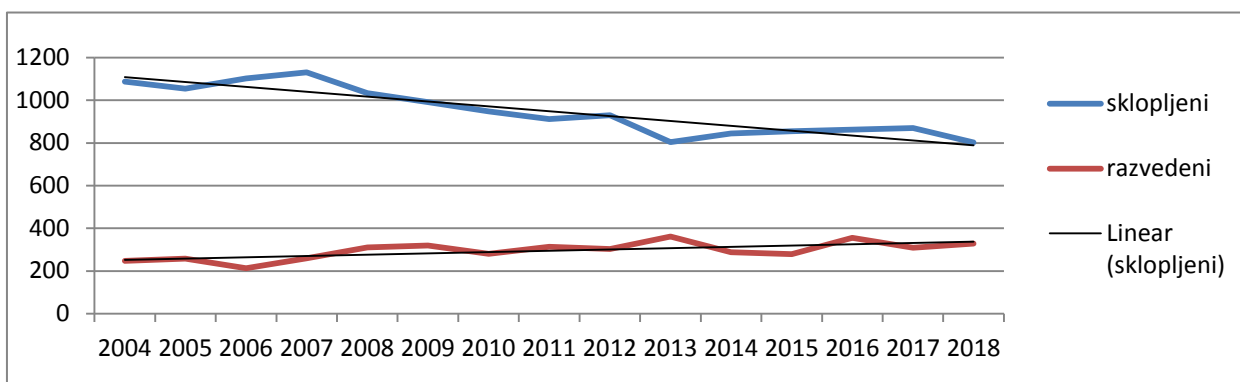
Broj sklopljenih brakova u Istarskoj županiji je kontinuirano u padu i prosječno se godišnje sklopi 847 brakova (2014.-2018.), odnosno prosječna stopa sklopljenih brakova iznosi 4,1/1.000 stanovnika.

Broj razvedenih brakova u Istarskoj županiji je u blagom porastu, prosječno se godišnje razvede oko 312 brakova (2014.-2018.) odnosno prosječna stopa razvedenih brakova iznosi 1,5/1000 stanovnika. Prosječna stopa razvedenih brakova na 1000 sklopljenih iznosila je 368,3 (2014.-2018.g.).

Tablica 10 - Sklopljeni i razvedeni brakovi 2014. - 2018.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Prosjek (2014.-2018.)
Broj stanovnika	208.201	208.180	208.105	208.229	208.765	208.296
Sklopljeni brakovi	844	855	862	870	802	847
Razvedeni brakovi	288	279	355	309	328	312
Sklopljeni brakovi (na 1000 stanovnika)	4,1	4,1	4,1	4,2	3,8	4,1
Razvedeni brakovi (na 1000 stanovnika)	1,4	1,3	1,7	1,5	1,6	1,5
Razvedeni brakovi (na 1000 sklopljenih)	341,2	326,3	411,8	355,2	409,0	368,3

Izvor: Državni zavod za statistiku RH. Pr.7.1.1. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske (u 2018.g. -19.07.2019.).

Slika 8 - Sklopljeni i razvedeni brakovi u Istarskoj županiji od 2004.-2018. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018.g. većinom (61,0%) je sklapan građanski oblik braka, za razliku od RH (49,9%) u kojoj dominira vjerski oblik. Većina nevjesta (84,8%) i ženika (83,7%) je brak sklopilo po prvi put.

Sve je češći građanski oblik sklapanja braka (u razdoblju 2014.-2018.g. 57,8%, 2009.-2013.g. 53,2%), u 2018.g. 61,0% (RH 49,9%).

Tablica 11 - Sklopljeni brakovi prema obliku sklapanja braka i braku po redu

	Oblik sklapanja braka			Brak po redu:					
				Ženika:			Nevjeste:		
	Ukupno	Gradanski	Vjerski	Prvi	Drugi	Treći i više	Prvi	Drugi	Treći i više
2009.	991	494	497	881	101	9	885	98	8
2010.	948	507	441	839	97	12	842	92	14
2011.	912	488	424	809	93	10	810	92	10
2012.	930	497	433	825	89	16	836	81	13
2013.	804	451	353	708	89	7	705	97	2
Ukupno 2009.-2013.	4.585	2.437	2.148	4.062	469	54	4.078	460	47
%	100,0	53,2	46,8	88,6	10,2	1,2	88,9	10,0	1,1
2014.	844	470	374	746	85	13	738	97	9
2015.	855	495	360	744	98	13	731	116	8
2016.	862	465	397	755	97	10	760	93	9
2017.	870	528	342	750	106	14	734	127	9
2018.	802	489	313	671	117	14	680	111	11
Ukupno 2014.-2018.	4.233	2.447	1.786	3.666	503	64	3.643	544	46
%	100,0	57,8	42,2	86,6	11,9	1,5	86,1	12,9	1,1

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018.g. ženici su najčešće u dobi 30-39 godina (47,4%), a slijede u dobi 25-29 godina (25,7%) i 40-59 godina (14,8%). Nevjeste su 2018.g. bile također najčešće u dobi 30-39 godina (35,4%), a slijede u dobi 25-29 godina (33,9%) i 20-24 godine (15,8%).

Sklapanje braka se sve više odgađa, ženici i nevjeste prilikom sklapanja braka sve su starije dobi.

Veći je udio onih koji sklapaju brak iznad 30 godina: ženika je 2014.-2018.g. bilo 64,9%, 2009.-2013.g. 56,2%; nevjesta je 2014.-2018.g. bilo 46,4%, 2009.-2013.g. 37,5%).

Tablica 12 - Sklopljeni brakovi prema starosti ženika i nevjeste

	Ženik							Nevjesta						
	Ukupno	Do 19 g.	20-24	25-29	30-39	40-59	60 +	Ukupno	Do 19 g.	20-24	25-29	30-39	40-59	60 +
2009.	991	8	106	339	397	121	20	991	32	231	406	241	73	8
2010.	948	8	115	322	371	105	27	948	22	210	386	256	66	8
2011.	912	2	97	272	404	118	19	912	24	181	340	296	63	8
2012.	930	1	88	318	386	114	23	930	16	173	388	267	77	8
2013.	804	2	65	266	346	104	21	804	18	131	311	273	58	13
Ukupno 2009.-2013.	4.585	21	471	1.517	1.904	562	110	4.585	112	926	1.831	1.333	337	45
%	100,0	0,4	10,3	33,1	41,5	12,3	2,4	100,0	2,4	20,2	39,9	29,1	7,4	1,0
2014.	844	3	51	256	397	114	23	844	18	129	336	287	67	7
2015.	855	3	50	257	399	111	35	855	14	139	320	281	86	15
2016.	862	2	46	255	418	109	32	862	16	133	314	315	67	17
2017.	870	2	51	249	397	139	32	870	15	108	314	317	97	19
2018.	802	2	53	206	380	119	42	802	14	127	272	284	84	20
Ukupno 2014.-2018.	4.233	12	251	1.223	1.991	592	164	4.233	77	636	1.556	1.484	401	78
%	100,0	0,3	5,9	28,9	47,0	14,0	3,9	100,0	1,8	15,0	36,8	35,1	9,5	1,8

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018.g. u 328 rastavljenih brakova muž i žena su najčešće u dobi od 30-39 godina (31,7% muški, 39,6% ženski) i 40-49 godina (33,8% muški, 30,2% ženski). U dobi iznad 50 godina bilo je 29,0% razvedenih muževa i 19,2% žena.

U porastu je broj i udio razvoda u dobi iznad 50 godina: kod muževa 2014.-2018.g. 30,1%, 2009.-2013.g. 26,0%, odnosno kod žena 2014.-2018.g. 20,4%, 2009.-2013.g. 16,3%.

Tablica 13 - Razvedeni brakovi prema starosti muža i žene

	Muž								Žena							
	Ukupno	Do 19 g.	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 +	Ukupno	Do 19 g.	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 +
2009.	319	-	8	23	109	109	55	15	319	-	20	49	112	90	41	6
2010.	280	-	5	30	82	82	62	19	280	-	17	42	83	89	38	10
2011.	314	-	4	28	107	92	64	19	314	2	10	55	103	90	42	11
2012.	303	-	3	23	106	91	59	20	303	-	7	38	112	93	36	10
2013.	362	-	5	18	139	101	72	25	362	1	9	46	140	100	48	15
Ukupno 2009.-2013.	1.578	-	25	122	543	475	312	98	1.578	3	63	230	550	462	205	52
%	100,0	-	1,6	7,7	34,4	30,1	19,8	6,2	100,0	0,2	4,0	14,6	34,9	29,2	13,0	3,3
2014.	288	-	2	16	111	91	55	13	288	-	4	37	120	89	33	5
2015.	279	-	1	24	86	70	64	34	279	-	7	33	94	74	54	17
2016.	355	-	3	20	116	108	73	35	355	1	10	35	147	85	57	20
2017.	309	-	3	20	84	101	74	27	309	-	6	28	110	96	50	19
2018.	328	-	2	16	104	111	73	22	328	-	7	29	130	99	48	15
Ukupno 2014.-2018.	1.559	0	11	96	501	481	339	131	1.559	1	34	162	601	443	242	76
%	100,0	0,0	0,7	6,2	32,1	30,9	21,7	8,4	100,0	0,1	2,2	10,4	38,6	28,4	15,5	4,9

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018.g. najčešće su razvedeni brakovi u trajanju dužem od 20 godina (25,3%) ili od 10-14 godina (21,3%).

U razdoblju 2014.-2018.g. najčešće su razvedeni brakovi u trajanju dužem od 20 godina (27,7%) ili od 5-9 godina (22,0%).

Tablica 14 - Razvedeni brakovi prema trajanju braka

	Ukupno	Do 1 g.	1-4 g.	5-9 g.	10-14 g.	15-19 g.	20 + g.
2009.	319	4	60	75	54	33	93
2010.	280	3	62	64	38	28	85
2011.	314	6	62	70	53	30	93
2012.	303	4	55	68	48	42	86
2013.	362	4	56	102	67	38	95
Ukupno 2009.-2013.	1.578	21	295	379	260	171	452
%	100,0	1,3	18,7	24,0	16,5	10,8	28,7
2014.	288	4	48	77	49	39	71
2015.	279	3	42	68	37	40	89
2016.	355	6	53	85	72	43	96
2017.	309	6	51	61	61	37	93
2018.	328	10	53	52	70	60	83
Ukupno 2014.-2018.	1.559	29	247	343	289	219	432
%	100,0	1,9	15,8	22,0	18,5	14,0	27,7

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018. godini u 57,3% brakova koji su se razveli bilo je uzdržavane djece. U razvedenim brakovima s uzdržavanom djecom (188 brakova), najčešće je jedno uzdržavano dijete (52,7%) ili dvoje djece (43,6%). U većini razvedenih brakova s uzdržavanom djecom ona su dodijeljena na čuvanje i odgoj ženi (85,1% razvedenih brakova s uzdržavanom djecom).

Tablica 15 - Razvedeni brakovi prema broju uzdržavane djece u braku koji se razveo i komu su dodijeljena na čuvanje i odgoj

	Broj uzdržavane djece rođene u braku koji se razveo:					Uzdržavana djeca rođena u braku koji se razveo dodijeljena na čuvanje i odgoj:					
	Ukupno	0	1	2	3 i više	Ukupno	Nema uzdržavane djece	Mužu	Ženi	Mužu i ženi	Drugoj osobi, ustanovi
2009.	319	124	118	71	6	319	124	16	167	11	1
2010.	280	132	79	61	8	280	132	6	137	3	2
2011.	314	139	102	63	10	314	139	12	157	4	2
2012.	303	126	108	59	10	303	126	18	158	1	-
2013.	362	149	120	82	11	362	149	13	191	7	2
Ukupno 2009.-2013.	1.578	670	527	336	45	1.578	670	65	810	26	7
%	100,0	42,5	33,4	21,3	2,8	100,0	42,5	4,1	51,3	1,6	0,5
2014.	288	119	90	70	9	288	119	14	150	5	-
2015.	279	125	96	47	11	279	125	13	136	5	-
2016.	355	145	121	79	10	355	145	13	184	12	1
2017.	309	139	89	74	7	309	139	9	150	11	-
2018.	328	140	99	82	7	328	140	17	160	11	-
Ukupno 2014.-2018.	1.559	668	495	352	44	1.559	668	66	780	44	1
%	100,0	42,8	31,8	22,6	2,8	100,0	42,8	4,2	50,0	2,8	0,1

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U braku je 2018.g. rođeno 66,1% djece, odnosno izvan braka je rođeno 32,9% djece što je iznad prosjeka RH (20,7%).

Udio izvanbračne djece udvostručen je u 2014.-2018.g. (29,6%) u odnosu na 2009.-2013.g. (20,8%).

U 2018.g. 49,0% živorođenih bilo je rođeno kao prvo dijete, 36,7% kao drugo dijete, a 14,3% kao treće i nakon trećeg (u RH 20,5%).

Tablica 16 - Živorodeni prema bračnosti i redu rođenja

	Ukupno	Bračnost djeteta		Red rođenja djeteta			
		U braku	Izvan braka	Prvo dijete	Drugo	Treće i više	Nepoznato
2009.	2.012	1.664	348	1.033	728	248	3
2010.	1.906	1.526	380	953	742	201	10
2011.	1.827	1.478	349	905	703	218	1
2012.	1.832	1.382	450	930	693	205	4
2013.	1.801	1.375	426	863	712	225	1
Ukupno	9.378	7.425	1.953	4.684	3.578	1.097	19
%	100,0	80,2	20,8	49,9	38,2	11,7	0,2
2014.	1.813	1.316	497	916	635	256	6
2015.	1.701	1.236	465	824	617	259	1
2016.	1.669	1.194	475	803	612	246	8
2017.	1.690	1.166	524	820	629	234	7
2018.	1.670	1.104	566	818	613	239	-
Ukupno	8.543	6.016	2.527	4.181	3.106	1.234	22
%	100,0	70,4	29,6	48,9	36,4	14,4	0,3

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018.godini djecu su najčešće rodile majke u dobi 30-39 godina (58,8%), odnosno u dobi od 20-29 godina (35,6%).

Starost majki živorodene djece je u porastu, većina majki koje su rodile je u dobi iznad 30 godina: u 2014.-2018.g. 61,3%, 2009.-2013.g. 49,7%.

U 2018.godini nije rodila niti jedna djevojčica u dobi mlađoj od 15 godina (a ni u promatranom razdoblju od 2009. do 2018.). U 2014.-2018.g. u padu je za 29,4% broj poroda majki u dobi 15-19 godina (u odnosu na 2009.-2013.g.).

Tablica 17 - Živorodeni prema starosti majke

	Ukupno	15-19 g.	20-29 g.	30-39 g.	40+ g.
2009.	2.012	39	1.077	840	56
2010.	1.906	35	972	865	34
2011.	1.827	29	883	863	52
2012.	1.832	29	834	914	55
2013.	1.801	31	792	913	65
Ukupno 2009.-2013.	9.378	163	4.558	4.395	262
%	100,0	1,7	48,6	46,9	2,8
2014.	1.813	31	751	961	70
2015.	1.701	25	677	951	48
2016.	1.669	23	628	958	60
2017.	1.690	16	629	981	64
2018.	1.670	20	594	982	74
Ukupno 2014.-2018.	8.543	115	3.279	4.833	316
%	100,0	1,3	38,4	56,6	3,7

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U 2018. godini većina (97,4%) majki imalo je stručno obrazovanje: 55,5% srednjoškolsko i 40,4% više i visoko obrazovanje. Bez škole ili samo s osnovnom školom je 43 (2,6%) majki, što je manje od prosjeka RH (5,6%). U 2018.g. 95,4% majki koje su rodile bile su aktivne – radile su ili tražile posao, udio aktivnih majki u Istri je veći u odnosu na prosjek RH (86,8%).

Tablica 18 - Živorodeni prema postignutom obrazovanju i aktivnosti majke

	Ukupno	Postignuto obrazovanje majke						Aktivnost majke		
		Bez završene OŠ	OŠ	SŠ	VŠS	VSS (preddiplom. nadalje)	Nep.	Aktivna	Uzdržavana	Ostalo i nepoz.
2009.	2.012	12	30	1.496	81	379	14	1.860	144	8
2010.	1.906	9	27	1.381	57	415	17	1.772	125	9
2011.	1.827	11	27	1.295	66	400	28	1.699	120	8
2012.	1.832	3	25	1.179	103	456	66	1.717	104	11
2013.	1.801	4	15	1.147	114	440	81	1.686	89	26
Ukupno 2009.-2013.	9.378	39	124	6.498	421	2.090	206	8.734	582	62
%	100,0	0,4	1,3	69,3	4,5	22,3	2,2	93,1	6,2	0,7
2014.	1.813	-	17	1.124	117	439	116	1.681	113	19
2015.	1.701	2	11	1.069	107	433	79	1.595	96	10
2016.	1.669	-	23	1.030	144	430	42	1.574	84	11
2017.	1.690	2	31	1.057	149	443	8	1.600	84	6
2018.	1.670	6	37	927	118	557	25	1.594	49	27
Ukupno 2014.-2018.	8.543	10	119	5.207	635	2.302	270	8.044	426	73
%	100,0	0,1	1,4	61,0	7,4	26,9	3,2	94,2	5,0	0,9

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

U IŽ je u 2018. godini 6 djece mrtvorodeno, umrlo je 4 dojenčadi (2 u dobi do 6 dana). Dojenačka smrtnost u IŽ u 2018. godini iznosila je 2,4/1.000 živorođenih (RH 4,2/1.000). Perinatalni mortalitet (mrtvorodeni i umrli u dobi do 6 dana) je bio 6,0/1.000 ukupno rođenih (RH 6,8/1.000), a neonatalni mortalitet 1,8/1.000 živorođenih.

U prosjeku 2014.-2018.g. umrlo je 6,4 dojenčadi, a dojenačka smrtnost je bila 3,7/1.000 živorođenih. Perinatalni mortalitet je u prosjeku bio 5,9/1.000 ukupno rođenih, a neonatalni mortalitet 2,8/1.000 živorođenih.

Tablica 19 - Mrtvorodeni, umrla dojenčad, djeca od 1 - 4 godine i roditelji, 2014. – 2018. godine

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Prosjek
Rođeni	1.819	1.710	1.673	1.700	1.676	1.716
Živorodeni	1.813	1.701	1.669	1.690	1.670	1.709
Mrtvorodeni	6	9	4	10	6	7
Umrla dojenčad:	8	4	8	8	4	6,4
0 - 6 dana	4	2	3	5	2	3,2
7 - 29 dana	1	1	3	2	1	1,6
1 - 6 mjeseci	2	-	2	1	1	1,2
7 - 11 mjeseci	1	1	-	-	-	0,4
Umrla djeca od 1. - 4. godine	2	1	1	1	2	1,4
Umrle roditelje (XV grupa MKB - X revizija)	-	-	-	-	-	-
Mrtvorodeni (na 1000 živorođenih)	3,3	5,3	2,4	2,9	3,6	4,1
Umrla dojenčad (na 1000 živorođenih)	4,4	2,4	4,8	4,7	2,4	3,7
Perinatalni mortalitet* ¹	5,5	6,4	4,2	8,8	6,0	5,9
Neonatalni mortalitet* ²	0,6	1,2	3,6	4,1	1,8	2,8
Postneonatalni mortalitet* ³	1,7	0,6	1,2	1,8	0,6	0,9
Mortalitet djece od 1. - 4. godine (na 1000 djece) * ⁴	0,3	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2
Maternalni mortalitet (XV) (na 1000 živorođene djece)	-	-	-	-	-	-

*¹ Perinatalni mortalitet = (mrtvorodeni porodne težine od 500 grama i više + umrli do 6 dana) : rođeni x 1000

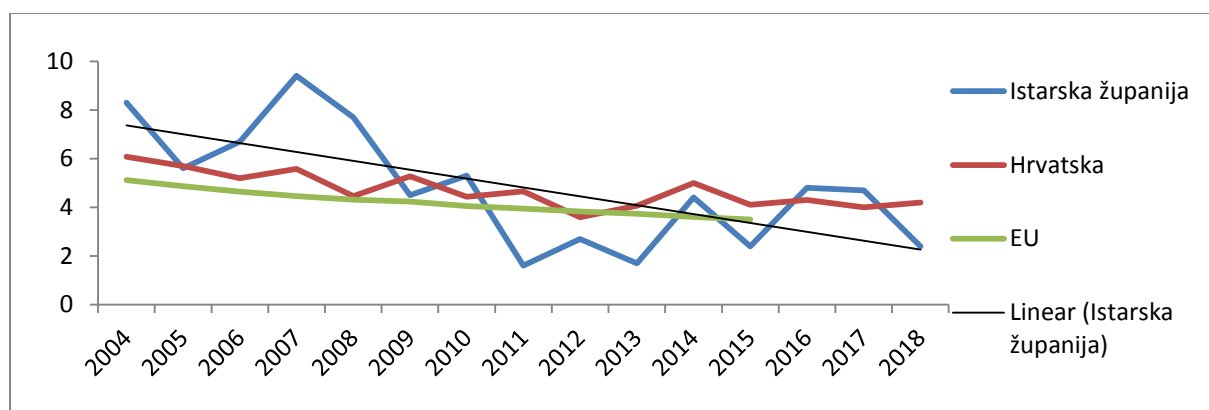
*² Neonatalni mortalitet = (umrla dojenčad do mjesec dana) : živorođeni x 1000

*³ Postneonatalni mortalitet = (umrla dojenčad od 1 mj. do 1 g.) : živorođeni x 1000

*⁴ na 1000 djece 1- 4 godine prema Popisu stanovništva 2011. (7.949)

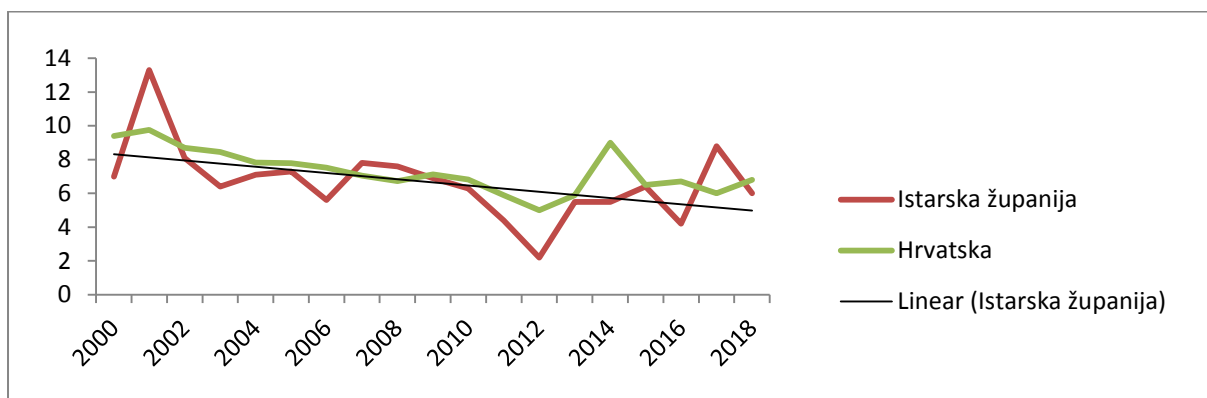
Izvor: prilagođeno prema Državnom zavodu za statistiku Republike Hrvatske

Stope mortaliteta dojenčadi su na nivou RH i EU, a stope perinatalnog mortaliteta na nivou RH.

Slika 9 - Mortalitet dojenčadi u Istarskoj županiji, Hrvatskoj i Europskoj Uniji od 2004. - 2018. godine

Izvor: European health for all database (HFA-DB), WHO Regional Office for Europe; za RH od 2014.g. podaci DZS; za IŽ izračun prema podacima DZS-a

Slika 10 - Perinatalni mortalitet u Istarskoj županiji i Hrvatskoj od 2000.- 2018. godine

Izvor: prilagođeno prema Državnom zavodu za statistiku Republike Hrvatske

Uzroci dojenačkih smrti (4 umrla dojenčeta) u IŽ 2018. godine bili su određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (3) odnosno sindrom iznenadne smrti dojenčeta (1).

Tablica 20 - Uzroci dojenačke smrtnosti za Istarsku županiju u 2018. godini

DIJAGNOZA	MKB - šifra	Ukupno	Muški spol	Ženski spol
Fetus i novorođenče na koje djeluju komplikacije posteljice, pupkovine i ovojnica	P02	2	1	1
Respiratorni distress novorođenčeta	P22	1	1	-
Sindrom iznenadne smrti dojenčeta	R95	1	1	-
UKUPNO		4	3	1

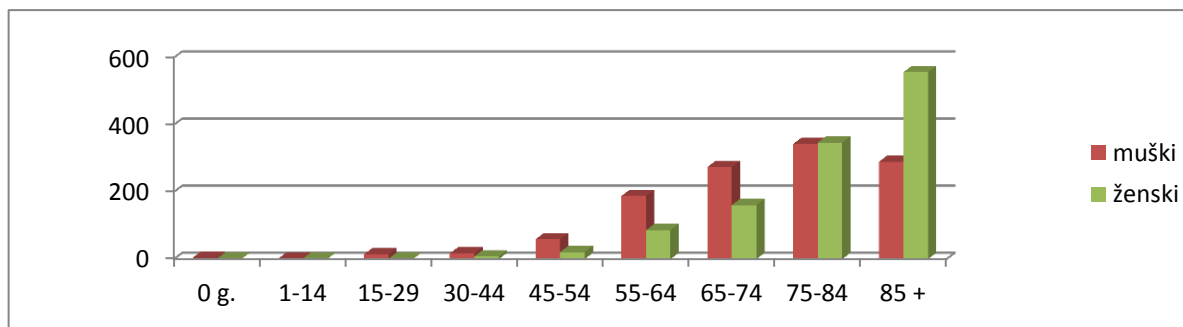
Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Prema podacima DZS u 2018. godini umrlo je 2.372 osoba čije je prebivalište bilo u IŽ (50,1% muškaraca i 49,9% žena). Zabilježena su 103 umrla manje nego prošle godine. Kroz sve dobne skupine (osim iznad 80 godina), broj umrlih osoba muškog spola dominira. U dobi iznad 85 godina broj umrlih žena je gotovo dvostruko veći od broja muškaraca (tome u prilog govori duži životni vijek žena odnosno u stanovništvu te dobi na 1 muškarca dolaze 2,61 žene).

Tablica 21 - Umrli prema dobi i spolu od 2016. – 2018. godine u Istarskoj županiji

Dob	2016.			2017.			2018.		
	Ukupno	Muški	Ženski	Ukupno	Muški	Ženski	Ukupno	Muški	Ženski
Ukupno	2.354	1.193	1.161	2.475	1.246	1.229	2.372	1.189	1.183
0	8	4	4	8	6	2	4	3	1
1 – 4	1	1	-	1	1	-	2	1	1
5 – 9	-	-	-	1	1	-	-	-	-
10-14	1	1	-	2	1	1	-	-	-
15-19	1	1	-	1	1	-	1	1	0
20-24	4	2	2	9	7	2	5	5	-
25-29	7	5	2	5	3	2	9	8	1
30-34	15	11	4	3	1	2	4	3	1
35-39	11	8	3	9	5	4	7	5	2
40-44	13	11	2	15	8	7	14	9	5
45-49	39	24	14	40	26	14	23	21	2
50-54	63	45	18	68	45	23	57	38	19
55-59	123	77	46	107	74	33	118	83	35
60-64	148	107	41	157	122	35	156	105	51
65-69	180	131	49	215	142	73	228	143	85
70-74	200	136	64	197	121	76	207	131	76
75-79	359	195	164	379	206	173	288	161	127
80-84	411	198	213	472	241	231	402	182	220
85 +	770	235	535	786	235	551	847	290	557

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Slika 11 - Umrli po dobi i spolu u Istarskoj županiji u 2018. godini

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Među umrlima 83,1 su osobe starije od 65 godina odnosno 64,8% su osobe starije od 75 godina.

Tablica 22 - Umrli u starijoj dobi u Istarskoj županiji od 2008.-2018. godine

	Ukupno	65 i više g.	%	75 i više g.	%
2008.	2.109	1.681	79,7	1.211	57,4
2009.	2.303	1.844	80,1	1.370	59,5
2010.	2.332	1.827	78,3	1.379	59,1
2011.	2.222	1.779	80,1	1.389	62,5
2012.	2.302	1.877	81,5	1.449	63,0
2013.	2.167	1.763	81,4	1.388	64,1
2014.	2.226	1.800	80,9	1.403	63,0
2015.	2.414	1.972	81,7	1.549	64,2
2016.	2.354	1.920	81,6	1.540	65,4
2017.	2.475	2.049	82,8	1.637	66,1
2018.	2.372	1.972	83,1	1.537	64,8

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

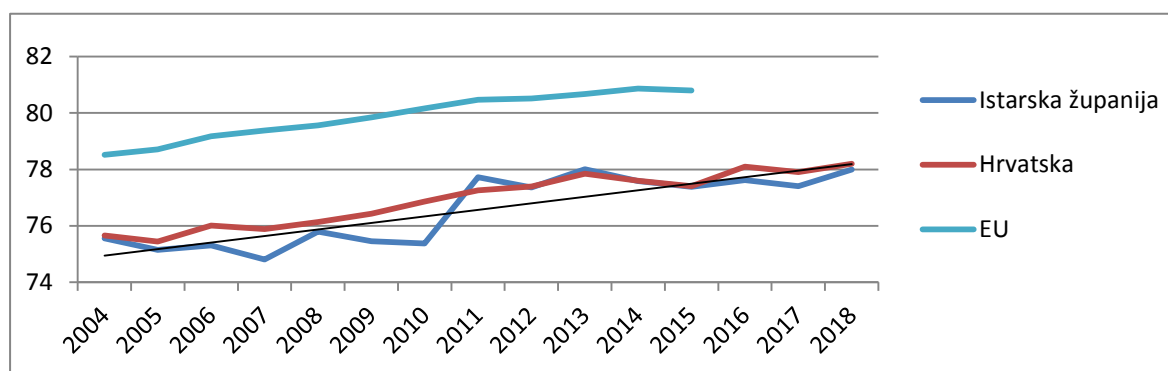
Prema izračunu ZZJZIŽ na osnovi podataka DZS-a, očekivano trajanje života pri rođenju u IŽ 2018. godine je iznosilo 78 godina, za muškarce 76 godina, a za žene 80 godina.

Tablica 23 - Očekivano trajanje života pri rođenju u Istarskoj županiji od 2014.-2018. godine

	Istarska županija					Hrvatska				
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ukupno	77,6	77,4	77,6	77,4	78,0	77,6	77,4	78,1	77,9	78,2
muški spol	75,5	74,6	75,1	74,8	75,5	74,6	74,3	74,9	74,9	74,9
ženski spol	79,6	80,3	80,2	79,9	80,4	80,5	80,4	81,3	80,9	81,4

Izvor: podaci za Hrvatsku - DZS; za IŽ prema DZS

Očekivano trajanje života pri rođenju u IŽ je na nivou RH, ali nekoliko godina (2-3) manje od prosjeka EU.

Slika 12 - Očekivano trajanje života u Istarskoj županiji, Hrvatskoj i EU 2004.-2018.

Izvor: prilagođeno prema Health for All explorer, WHO Regional Office for Europe; za RH od 2014.g. podaci DZS; za IŽ izračun prema podacima DZS-a

U 2018. godini najviše je osoba umrlo u zdravstvenim ustanovama (49,2%), zatim u stanu (31,2%) i ustanovi za smještaj (15,9%) te na drugom mjestu (3,6%).

U promatranom desetogodišnjem razdoblju pada udio umrlih u stanu i raste udio umrlih u ustanovama za smještaj.

Tablica 24 - Umrli prema mjestu smrti u Istarskoj županiji od 2009. do 2018. godine

	Ukupno	%	Zdravstvena ustanova	%	Ustanova za smještaj	%	Stan	%	Drugo mjesto	%
2009.	2.303	100,0	1.206	52,4	197	8,6	837	36,3	63	2,7
2010.	2.332	100,0	1.230	52,7	239	10,3	797	34,2	66	2,8
2011.	2.222	100,0	1.177	53,0	213	9,6	787	35,4	45	2,0
2012.	2.302	100,0	1.234	53,6	264	11,5	739	32,1	65	2,8
2013.	2.167	100,0	1.154	53,3	251	11,6	701	32,3	61	2,8
Ukupno 2009.-2013.	11.326	100,0	6.001	53,0	1.164	10,3	3.861	34,1	300	2,6
2014.	2.226	100,0	1.252	56,2	222	10,0	692	31,1	60	2,7
2015.	2.414	100,0	1.311	54,3	299	12,4	726	30,1	78	3,2
2016.	2.354	100,0	1.252	53,2	301	12,8	728	30,9	73	3,1
2017.	2.475	100,0	1.276	51,6	363	14,7	766	30,9	70	2,8
2018.	2.372	100,0	1.168	49,2	377	15,9	741	31,2	86	3,6
Ukupno 2014.-2018.	11.841	100,0	6.259	52,9	1.562	13,2	3.653	30,9	367	3,1

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Vodeći uzrok smrti su bolesti cirkulacijskog sustava s 1.142 umrlih, što čini 48,1% ukupno umrlih i stopu od 547,02/100.000. Drugi uzrok smrti su novotvorine sa 663 umrlih, (28,0% umrlih, stopa 317,58/100.000), a na trećem mjestu su nasilne smrti (ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka) sa 160 umrlih (6,7%, 76,64/100.000). Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma s 92 umrle osobe (3,9%, 44,06/100.000) su na četvrtom mjestu, bolesti dišnog sustava (86 umrlih, 3,6%, 41,19/100.000) na petom mjestu, a slijede bolesti probavnog sustava s 82 umrla (3,5%, stopa 39,27/100.000). Ostali uzroci smrti čine 6,2% ukupnih uzroka smrti.

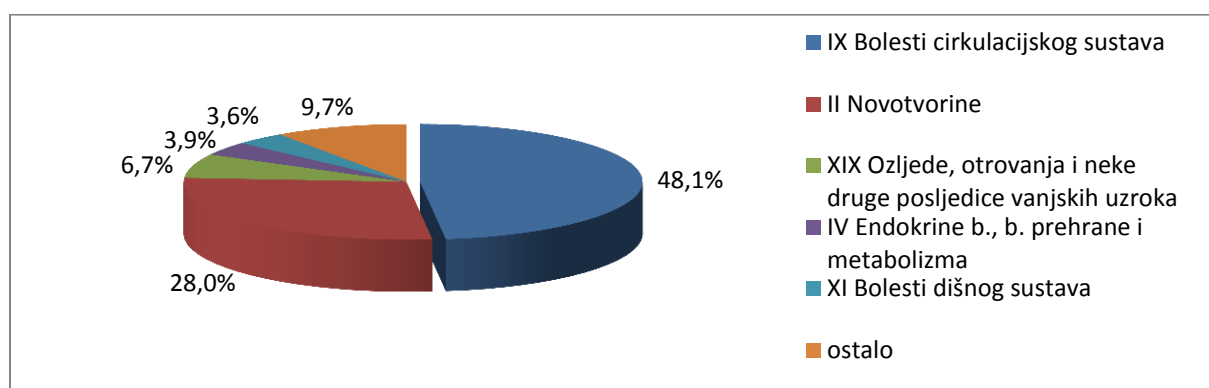
U 2018. godini udio nepoznatog uzroka smrti kao najznačajnijeg pokazatelja kvalitete mortalitetne statistike prema podacima HZJZ-a u Istarskoj županiji iznosi 0,5%.

Tablica 25 - Umrli prema skupinama uzroka smrti i spolu u Istarskoj županiji 2018. godine

	Ukupno			Muški spol			Ženski spol		
	Broj	%	Stopa (na 100.000)*	Broj	%	Stopa (na 100.000)*	Broj	%	Stopa (na 100.000)*
Ukupno	2.372	100,0	1.136,20	1.189	100,0	1.161,99	1.183	100,0	1.111,4
I Zarazne i parazitarne bolesti	6	0,3	2,87	3	0,3	2,93	3	0,3	2,81
II Novotvorine	663	28,0	317,58	371	31,2	362,57	292	24,7	274,33
III Bolesti krvi i krvotvornog sustava	1	0,0	0,47	-	-	-	1	0,1	0,93
IV Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	92	3,9	44,06	38	3,2	37,13	54	4,5	50,73
V Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	39	1,6	18,68	16	1,3	15,63	23	1,9	21,60
VI Bolesti živčanog sustava	47	2,0	22,51	22	1,9	21,50	25	2,1	23,48
IX Bolesti cirkulacijskog sustava	1.142	48,1	547,02	514	43,2	502,32	628	53,1	589,99
X Bolesti dišnog sustava	86	3,6	41,19	61	5,1	59,61	25	2,1	23,48
XI Bolesti probavnog sustava	82	3,5	39,27	47	3,9	45,93	35	3,0	32,88
XIII Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	5	0,2	2,39	1	0,1	0,97	4	0,3	3,75
XIV Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	32	1,4	15,32	19	1,6	18,56	13	1,1	12,21
XVI Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	3	0,1	1,43	2	0,2	1,95	1	0,1	0,93
XVII Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	2	0,1	0,95	-	-	-	2	0,2	1,87
XVIII Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i lab. nalazi nevršteni drugamo	12	0,5	5,74	3	0,3	2,93	9	0,8	8,45
XIX Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	160	6,7	76,64	92	7,7	89,91	68	5,7	63,88

*izračun na Procjenu stanovništva 2018. DZSRH

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

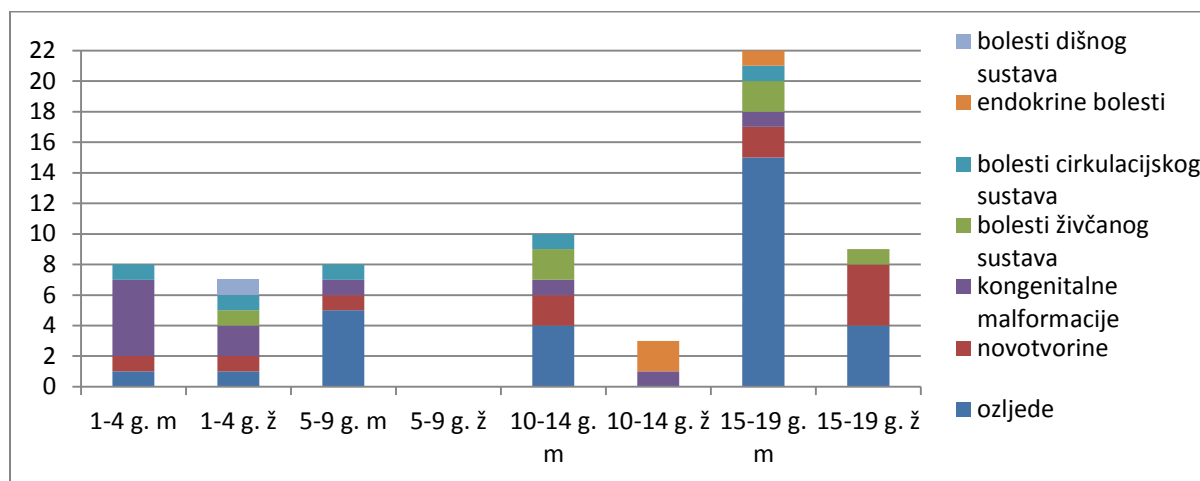

Slika 13 - Vodeće skupine uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Među vanjskim uzrocima smrti kojih je u 2018. godini bilo 160, najčešće su bile posljedice nezgoda pri padu (76 ili 47,5%) i samoubojstva (38 ili 23,8%), a slijede nezgode pri prijevozu i njihove posljedice (27 ili 16,9%).

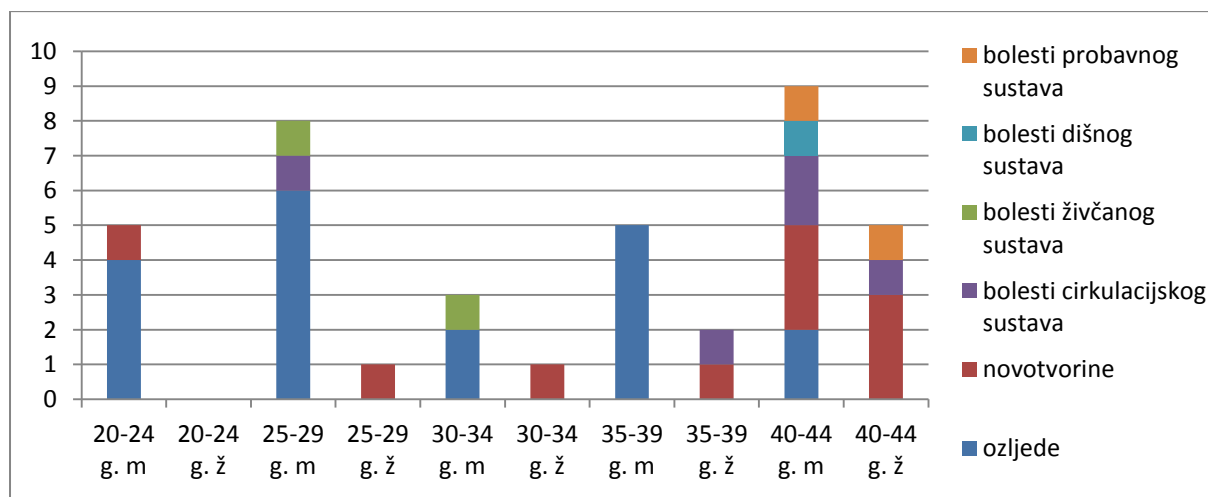
U 2018.g. umrla su 3 djeteta u dobi 1-19 godina, 2 dječaka i 1 djevojčica. Od 2009. do 2018.godine umrlo je 67 djece (prosječno 6,7 djece godišnje), 48 dječaka i 19 djevojčica. Najviše umrlih (31 osoba) bilo je u dobi 15-19 godina, 22 dječaka i 9 djevojčica. Vodeće skupine uzroka smrti kod djece bile su ozljede (30 umrlih, 44,8% umrle djece, od toga 25 kod dječaka), kongenitalne malformacije i novotvorine (po 11 umrlih ili 16,4%), bolesti živčanog sustava (6 umrlih ili 9,0%), bolesti cirkulacijskog sustava (5 ili 7,5%), endokrine bolesti (3 ili 4,5%).

Slika 14 - Umrli u Istarskoj županiji u dobi 1-19 godina u razdoblju 2009.- 2018. godine po spolu i skupinama uzroka smrti

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

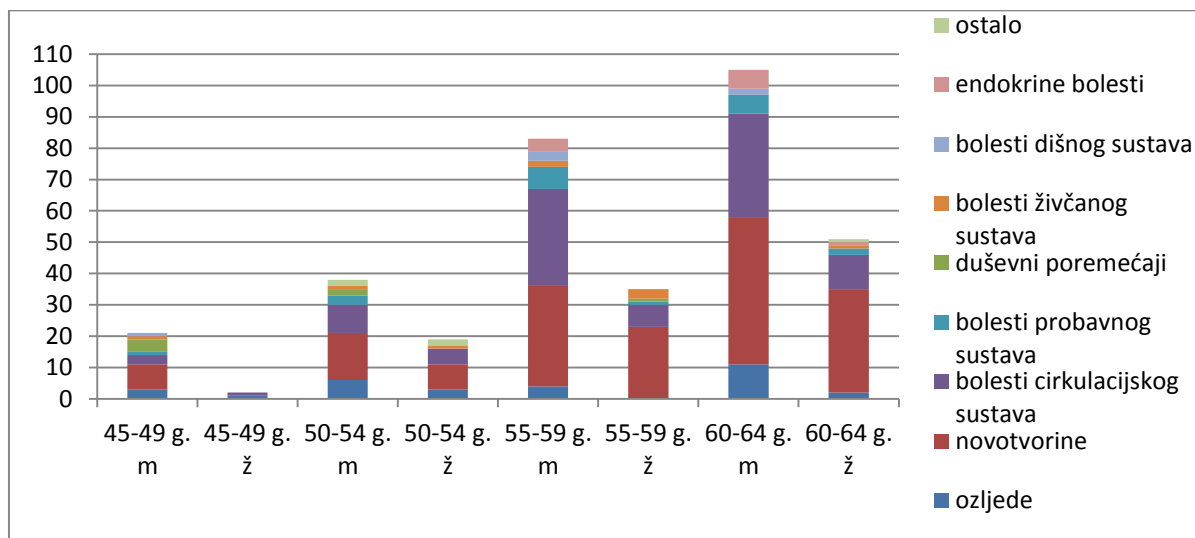
U 2018.g. u mlađoj odrasloj dobi (20-44 g.) umrlo je 39 osoba, od čega 30 muškog spola. Vodeći uzrok smrti bile su ozljede i otrovanja (19, sve kod osoba muškog spola), a slijede novotvorine (10 umrlih, 6 ženskog spola) i bolesti cirkulacijskog sustava (5 umrlih, 3 muškog spola).

Slika 15 - Umrli u Istarskoj županiji u mlađoj odrasloj dobi (20-44 godina) u 2018. godini po spolu i skupinama uzroka smrti

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

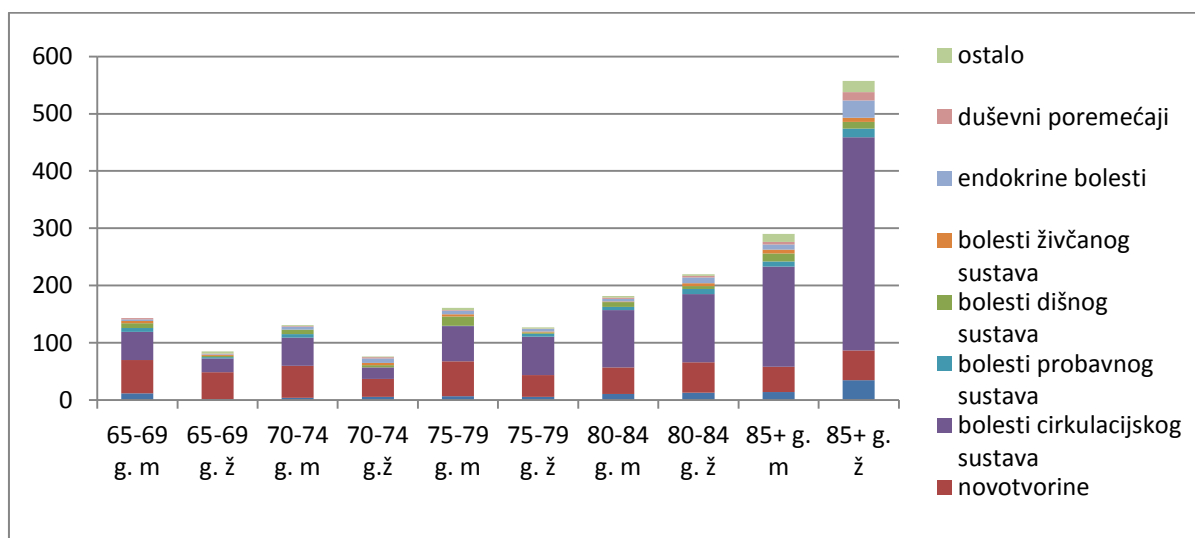
U 2018.g. u starijoj odrasloj dobi (45-64 g.) umrlo je 354 osoba, od čega 247 ili 69,8% muškog spola. Vodećih pet skupina uzroka smrti bile su novotvorine (166 umrlih ili 46,9%, 102 muškog spola), bolesti cirkulacijskog sustava (100 ili 28,2% umrlih, 76 muškog spola), bolesti probavnog sustava (20 ili 5,6%, 17 muških), ozljede i otrovanja (17 ili 4,8%, 11 muškog spola) te endokrine bolesti (11 umrlih ili 3,1%, 10 muških).

Slika 16 - Umrli u Istarskoj županiji u dobi 45 do 64 godine u 2018. godini po spolu i skupinama uzroka smrti

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

U 2018.g. u starijoj dobi (65 i više g.) umrlo je 1.972 osoba, od čega 1.065 ili 54,0% ženskog spola. Vodećih pet skupina uzroka smrti bile su bolesti cirkulacijskog sustava (1.036 ili 52,5% umrlih, 602 ženskog spola), novotvorine (486 umrlih ili 24,6%, 265 muškog spola), ozljede i otrovanja (110 ili 5,6%, 62 ženskog spola), endokrine bolesti (81 umrlih ili 4,1%, 53 ženskog spola) te bolesti dišnog sustava (79 ili 4,0%, 54 muškog spola).

Slika 17 - Umrli u Istarskoj županiji u dobi od 65 i više godina u 2018. godini po spolu i skupinama uzroka smrti

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Deset vodećih dijagnostičkih entiteta čini oko 2/3 (64,1%) uzroka smrti. U 2018. godini najviše je ljudi umrlo od ishemične bolesti srca (30,2%) i cerebrovaskularnih bolesti (10,2%). Treći uzrok smrti je rak bronha i pluća (6,2%), rak debelog crijeva na četvrtom je mjestu (4,0%), a dijabetes mellitus je na petom mjestu (3,9%).

Kod muškaraca prva četiri uzroka smrti isti su kao i za oba spola ukupno, na prvom mjestu su ishemične bolesti srca (28,0%), slijede cerebrovaskularne bolesti (8,7%), rak bronha i pluća (8,6%), rak debelog crijeva (4,4%) i kronične bolesti donjeg dišnog sustava (4,3%). Kod žena su prva dva vodeća uzroka ista kao i kod oba spola ukupno: ishemične bolesti srca (32,5%), cerebrovaskularne bolesti (11,7%), na trećem mjestu je dijabetes mellitus (4,6%), slijede padovi (4,1%) i rak bronha i pluća (3,9%) dok su rak dojke odnosno rak debelog crijeva (po 3,5%) na šestom mjestu.

Tablica 26 - Deset vodećih uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini (ukupna dob) po spolu

Dijagnoza	MKB - šifra	Ukupno		Muški spol		Ženski spol	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ishemične bolesti srca	I20-I25	717	30,2	333	28,0	384	32,5
Cerebrovaskularne bolesti	I60-I 69	242	10,2	104	8,7	138	11,7
Zloćudna novotvorina dušnika, bronha i pluća	C33-C34	148	6,2	102	8,6	46	3,9
Zloć. novotv.debelog, završnog crijeva i čmara	C18-C21	94	4,0	52	4,4	42	3,5
Dijabetes melitus (šećerna bolest)	E10-E14	93	3,9	38	3,2	54	4,6
Padovi	W00-W19	76	3,2	27	2,3	49	4,1
Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	J40-J47	73	3,1	51	4,3	22	1,9
Zloćudna novotvorina dojke	C50	43	1,8			42	3,5
Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	C61	34	1,4	34	2,9		
Kronične bolesti jetre i ciroza	K70, K73-K74	29	1,2	25	2,1		
Zloćudna novotvorina mokraćnog mjehura	C67			24	2,0		
Zloćudna novotvorina gušterače	C25					27	2,3
Komplikacije i nedovoljno defin.srčane bolesti	I51					19	1,6
Ostalo		823	34,7	399	33,6	360	30,4
UKUPNO		2.372	100,0	1.189	100,0	1.183	100,0

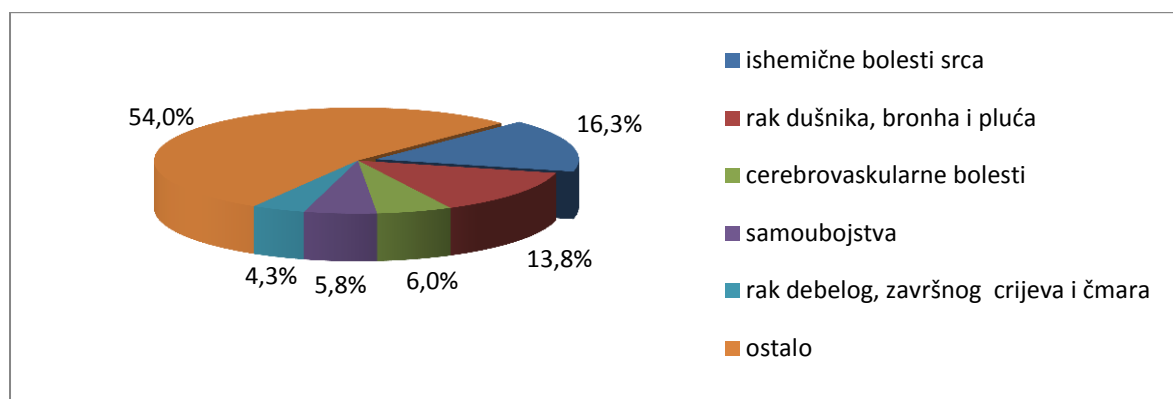
Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Vodeći uzroci smrti u IŽ u dobi od 0-64 godine (smrti u mlađoj dobi) bile su ishemične bolesti srca (16,3%), zatim rak dušnika, bronha i pluća (13,8%), cerebrovaskularne bolesti (6,0%), samoubojstva (5,8%) te rak debelog i završnog crijeva te čmara (4,3%). Kod osoba muškog spola u dobi 0 do 64 godine prva dva vodeća uzroka smrti ista su kao i za oba spola ukupno, (ishemične bolesti srca s 19,5% umrlih, rak dušnika, bronha i pluća s 13,8%), a slijede samoubojstva (7,1%), nezgode pri prijevozu (5,0%) te kronične bolesti jetre i ciroza s 3,9%. Kod žena u dobi 0 do 64 godine vodeći uzrok smrti rak dušnika, bronha i pluća (13,6%), cerebrovaskularne bolesti (12,7%), rak dojke (11,0%), ishemične bolesti srca (8,5%) te rak gušterače (6,8%).

Tablica 27 - Pet vodećih uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini (0-64 godine) po spolu

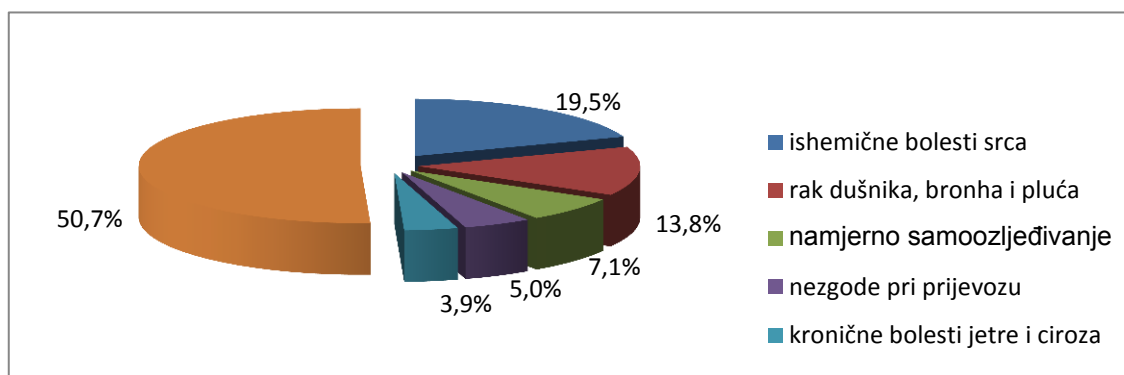
Dijagnoza	MKB - šifra	Ukupno		Muški spol		Ženski spol	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ishemične bolesti srca	I20-I25	65	16,3	55	19,5	10	8,5
Zloćudna novotvorina dušnika, bronha i pluća	C33-C34	55	13,8	39	13,8	16	13,6
Cerebrovaskularne bolesti	I60-I69	24	6,0			15	12,7
Namjerno samoozljeđivanje (samoubojstva)	X60-X84	23	5,8	20	7,1		
Zloćudna novotv. debelog, završnog crijeva i čmara	C18-C21	17	4,3				
Zloćudna novotvorina gušterače	C25					8	6,8
Nezgode pri prijevozu	V01-V99			14	5,0		
Kronične bolesti jetre i ciroza	K70, K73, K74			11	3,9		
Zloćudna novotvorina dojke	C50					13	11,0
Ostalo		216	54,0	143	50,7	56	47,5
UKUPNO		400	100,0	282	100,0	118	100,0

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

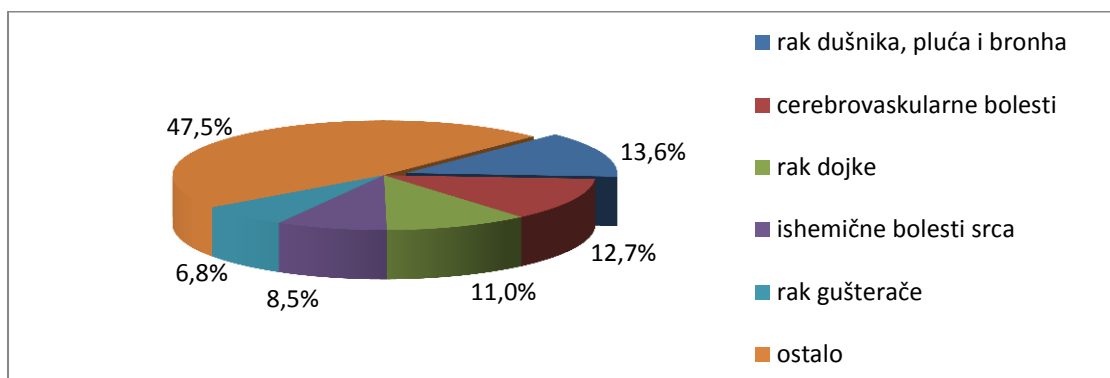
Slika 18 - Deset vodećih uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini (0-64 godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Slika 19 - Pet vodećih uzroka smrti osoba muškog spola u 2018 g. (0-64 godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Slika 20 - Pet vodećih uzroka smrti osoba ženskog spola u 2018 g. (0-64 godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

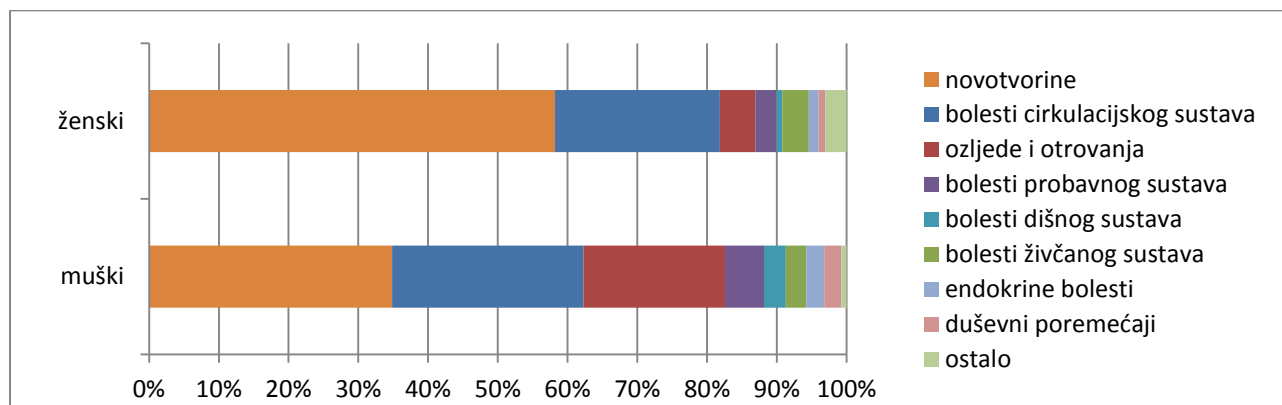
Broj potencijalno izgubljenih godina života umrlih između 1 i 75 godina starosti u IŽ 2018.g. iznosio je 9.936,5 od toga kod muškog spola 6.977,0 (70,2%). Najveći gubitak u ukupnom stanovništvu ostvaren je na račun novotvorina i to 4.152 g. (41,8%), bolesti cirkulacijskog sustava s 2.614,5 (26,3%) te ozljeda i otrovanja s 1.565,0 (15,8%). Potencijalno izgubljene godine života sumarna je mjera preranog mortaliteta, a ukazuju na potrebu prevencije ovih bolesti i nezgoda.

Tablica 28 - Potencijalno izgubljene godine života umrlih osoba u dobi između 1 i 75 godina u Istarskoj županiji u 2018.g.

	Ukupno		Muški spol		Ženski spol	
	Broj umrlih 1-75 g.	Broj izgubljenih godina života	Broj umrlih 1-75 g.	Broj izgubljenih godina života	Broj umrlih 1-75 g.	Broj izgubljenih godina života
Ukupno	831	9.936,5	553	6.977,0	278	2959,5
I Zarazne i parazitarne bolesti	3	52,5	2	45,0	1	7,5
II Novotvorine	369	4.152,0	220	2.430,0	149	1.722,0
III Bolesti krvi i krvotvornog sustava	-	-	-	-	-	-
IV Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	28	220,0	18	180,0	10	40,0
V Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	13	202,5	9	172,5	4	30,0
VI Bolesti živčanog sustava	21	317,5	10	205,0	11	112,5
IX Bolesti cirkulacijskog sustava	248	2.614,5	178	1.914,5	70	700,0
X Bolesti dišnog sustava	29	242,5	23	217,5	6	25,0
XI Bolesti probavnog sustava	37	482,5	31	392,5	6	90,0
XIII Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	-	-	-	-	-	-
XIV Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	2	10,0	1	2,5	1	7,5
XVII Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	2	30,0	-	-	2	30,0
XVIII Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i lab. nalazi neuvršteni drugamo	5	47,5	1	2,5	4	45,0
XIX Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	74	1.565,0	60	1.415,0	14	150,0

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Najveći gubitak kod osoba muškog spola ostvaren je na račun novotvorina i to 2.430 g. (34,8%), bolesti cirkulacijskog sustava s 1.914,5 g. (27,4%) te ozljeda i otrovanja s 1.415 g. (20,3%). Kod osoba ženskog spola najveći gubitak ostvaren je na račun novotvorina i to 1.722 g. (58,2%), bolesti cirkulacijskog sustava sa 700 g. (23,7%) te ozljeda i otrovanja sa 150 (5,1%).

Slika 21 - Potencijalno izgubljene godine života (1-75 g.) u 2018. godini po spolu

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Izbježive smrti su smrti do kojih je došlo iako postoje medicinska znanja i tehnologije da se one izbjegnu dobrom zdravstvenom skrbi (medicinski izbjježive smrti, *amenable deaths*) ili su smrti mogle biti prevenirane preko determinanti zdravlja kroz javnozdravstvene intervencije u širem smislu (preventabilne (u širem smislu) smrti). Listu medicinski izbjježivih i preventabilnih (u širem smislu) smrti pripremio je Eurostat, navodeći uz bolesti šifre MKB 10 te dobne skupine koje uračunati. Oba pokazatelja, medicinski izbjježive i preventabilne (u širem smislu) smrti pripremljene su za korištenje u vršnjačkoj procjeni zdravstvenih sustava.

U Istarskoj županiji u 2018. g. bilo je 687 izbjježivih smrti (29,0% smrti), u ukupnim smrtima 13,7% bilo je medicinski izbjježivo, a 24,9% preventabilno (u širem smislu). Većina izbjježivih smrti bila je kod muškaraca (65,9%), kako medicinskih (65,8%) tako i preventabilnih (66,8%).

Tablica 29 - Izbježive smrti u Istarskoj županiji 2018. i 2017. g. po spolu

	2017.			2018.		
	Ukupno	Muški	Ženski	Ukupno	Muški	Ženski
Broj umrlih	2.475	1.246	1.229	2.372	1.189	1.183
Broj umrlih 0-74 g.	838	564	274	835	556	279
Broj izbjježivih smrti	655	449	206	687	453	234
-% izbjježivih u ukupnim smrtima	26,5	36,0	16,8	29,0	38,1	19,8
Broj medicinski izbjježivih smrti	338	225	113	325	214	111
-% medicinski izbjježivih u ukupnim smrtima	13,7	18,1	9,2	13,7	18,0	9,4
Standardizirana stopa medicinski izbjježivih smrti (na 100.000)	120,0	164,0	79,8	109,8	149,6	73,6
Broj preventabilnih smrti	566	388	178	590	394	196
-% preventabilnih u ukupnim smrtima	22,9	31,1	14,5	24,9	33,1	16,6
Standardizirana stopa preventabilnih smrti (na 100.000)	192,2	280,0	112,3	187,7	276,6	105,2

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

Standardizirane stope medicinski izbjeglih smrti su za Istarsku županiju u 2018.g. bile 109,8/100.000 (kod muških 149,6; kod ženskih 73,6), niže od RH (2015.g. 216,4/100.000) i slične EU-28 (2015. g. 127,1/100.000). Standardizirane stope preventabilnih smrti za Istarsku županiju 2018.g. bile 187,7/100.000 (m 276,6, ž 105,2), niže od RH (2015.g. 326,9/100.000) i EU-28 (2015. g. 216,3/100.000). Podaci za RH i EU-28 su prema https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Amenable_and_preventable_deaths_statistics

Vodeće izbjegive smrti su ishemične bolesti srca (20,8%), rak bronha i pluća (16,2%), slučajne ozljede (13,1%), cerebrovaskularne bolesti (8,7%), rak debelog i završnog crijeva i čmara (6,8%), namjerno samoozljeđivanje (5,7%), uz alkohol vezane bolesti, osim vanjskih uzroka (4,2%), nezgode pri prijevozu (3,9%), rak dojke (2,9%) i kronična opstruktivna bolest pluća (2,8%). Deset vodećih dijagnoza ukupno čine 85,1% izbjeglih smrti.

Kod muškaraca deset vodećih dijagnoza ukupno čine 86,2% izbjeglih smrti, a to su ishemične bolesti srca (24,9%), rak bronha i pluća (17,0%), slučajne ozljede (7,9%), cerebrovaskularne bolesti (7,5%), namjerno samoozljeđivanje (7,3%), rak debelog i završnog crijeva i čmara (6,6%), alkohol vezane bolesti, osim vanjskih uzroka (5,5%), nezgode pri prijevozu (4,9%), KOBP (3,1%) i rak mokraćnog mjehura (1,5%). Deset vodećih dijagnoza ukupno čine 86,2% izbjeglih smrti kod muškaraca.

Kod žena vodeće izbjegive smrti su slučajne ozljede (23,1%), rak bronha i pluća (14,5%), ishemične bolesti srca (12,8%), cerebrovaskularne bolesti (11,1%), rak dojke (8,1%), rak debelog i završnog crijeva i čmara (7,3%), rak želuca (3,4%), namjerno samoozljeđivanje (2,6%), nezgode pri prijevozu i KOBP (po 2,1%). Deset vodećih dijagnoza ukupno čine 87,1% izbjeglih smrti kod žena.

Tablica 30 - Deset vodećih uzroka izbjeglih smrti u Istarskoj županiji u 2018.godini prema spolu

Bolesti ili vanjski uzroci	MKB-10 šifra	Dob	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
Ishemične bolesti srca	I20-I25	0-74 g.	143	20,8	113	24,9	30	12,8
Rak dušnika, dušnica i pluća	C33-C34	0-74 g.	111	16,2	77	17,0	34	14,5
Slučajne ozljede	W00-X59	Ukupna	90	13,1	36	7,9	54	23,1
Cerebrovaskularne bolesti	I60-I69	0-74 g.	60	8,7	34	7,5	26	11,1
Rak debelog crijeva, rektuma i anusa	C18-C21	0-74 g.	47	6,8	30	6,6	17	7,3
Namjerno samoozljeđivanje	X60-X84, Y10-Y34	Ukupna	39	5,7	33	7,3	6	2,6
Alkohol vezane bolesti, osim vanjskih uzroka	F10, G312, G621, I426, K292, K70, K73, K740-K742, K746, K860	0-74 g.	29	4,2	25	5,5		
Nezgode pri prijevozu	V01-V99	Ukupna	27	3,9	22	4,9	5	2,1
Rak dojke	C50	0-74 g.	20	2,9			19	8,1
KOBP	J40-J44	0-74 g.	19	2,8	14	3,1	5	2,1
Rak mokraćnog mjehura	C67	0-74 g.			7	1,5		
Rak želuca	C16	0-74 g.					8	3,4
Ostalo			102	14,9	62	13,8	30	12,9
Ukupno			687	100,0	453	100,0	234	100,0

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

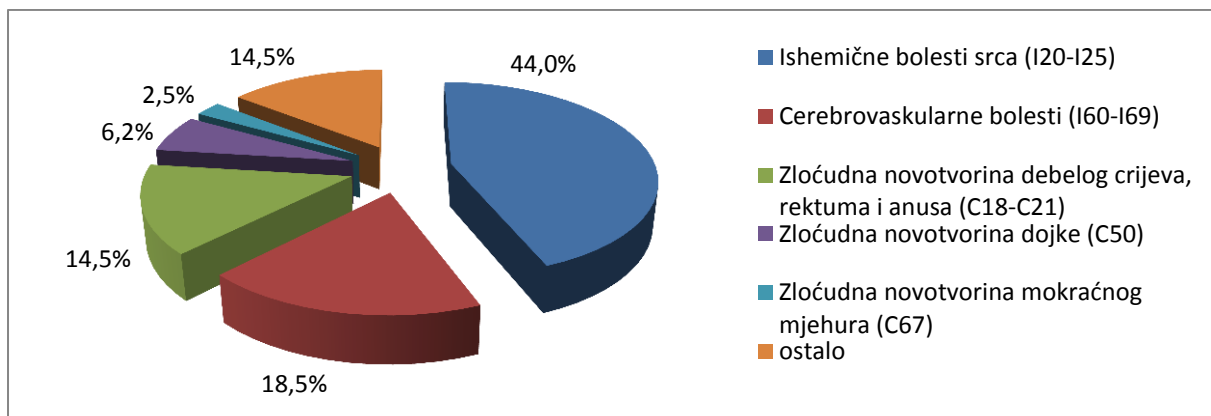
Pet vodećih uzroka koji se pribrajaju medicinski izbjježivim smrtima su ishemične bolesti srca (44,0%), cerebrovaskularne bolesti (18,5%), rak debelog, završnog crijeva i čmara (14,5%), rak dojke (6,2%) i rak mokraćnog mjehura (2,5%). Pet vodećih dijagnoza ukupno čine 85,5% medicinski izbjježivih smrti. Većina ovih uzroka medicinski izbjježivih smrti ujedno se ubraja i u preventabilne smrti (osim cerebrovaskularnih bolesti i raka mokraćnog mjehura), te je intervencija potrebna i u prevenciji i liječenju.

Deset vodećih uzroka koji se pribrajaju preventabilnim smrtima su ishemične bolesti srca (24,2%), rak dušnika, dušnica i pluća (18,8%), slučajne ozljede (15,3%), rak debelog, završnog crijeva i čmara (8,0%), namjerno samoozljeđivanje (6,6%), uz alkohol vezane bolesti, osim vanjskih uzroka (4,9%), nezgode pri prijevozu (4,6%), rak dojke (3,4%), KOBP (3,2%), rak želuca odnosno jetre (po 2,0%). Prvih pet uzroka čine 72,9% preventabilnih smrti. Samo tri od deset uzroka su ujedno i medicinski izbjježive smrti (ishemične bolesti srca, rak debelog, završnog crijeva i čmara te rak dojke), što ukazuje na potrebu daljnjeg rada na promociji zdravih životnih navika, mentalnog zdravlja i ranog otkrivanja bolesti.

Tablica 31 - Vodeći uzroci medicinski izbjježivih i preventabilnih smrti u Istarskoj županiji u 2018.g.

Bolesti ili vanjski uzroci	MKB-10 šifra	Dob	Izbježive	Medicinski izbjježive	%	Preventabilne	%
Ishemične bolesti srca	I20-I25	0-74 g.	143	143	44,0	143	24,3
Rak dušnika, dušnica i pluća	C33-C34	0-74 g.	111			111	18,8
Slučajne ozljede	W00-X59	Ukupna	90			90	15,3
Cerebrovaskularne bolesti	I60-I69	0-74 g.	60	60	18,5		
Rak debelog crijeva, rektuma i anusa	C18-C21	0-74 g.	47	47	14,5	47	8,0
Namjerno samoozljeđivanje	X60-X84, Y10-Y34	Ukupna	39			39	6,6
Alkohol vezane bolesti, osim vanjskih uzroka	F10, G312, G621, I426, K292, K70, K73, K740-K742, K746, K860	0-74 g.	29			29	4,9
Nezgode pri prijevozu	V01-V99	Ukupna	27			27	4,6
Rak dojke	C50	0-74 g.	20	20	6,2	20	3,4
KOBP	J40-J44	0-74 g.	19			19	3,2
Rak mokraćnog mjehura	C67	0-74 g.		8	2,5		
Rak želuca	C16	0-74 g.				12	2,0
Zloćudni melanom kože	C43	0-74 g.		6	1,8		
Rak vrata maternice	C53	0-74 g.		4	1,2		
Epilepsija i epileptički status	G40-G41	0-74 g.		5	1,5		
Hipertenzivne bolesti	I10-I15	0-74 g.		4	1,2		
Upala pluća	J12-J18	0-74 g.		5	1,5		
Rak jetre	C22					12	2,0
Ostalo			102				
Ukupno			687	325	100,0	590	100,0

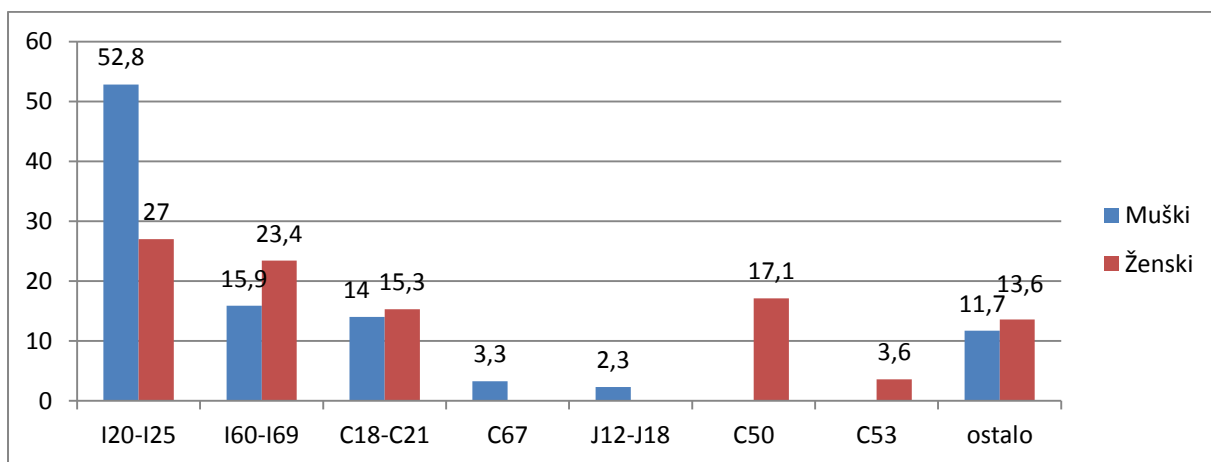
Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

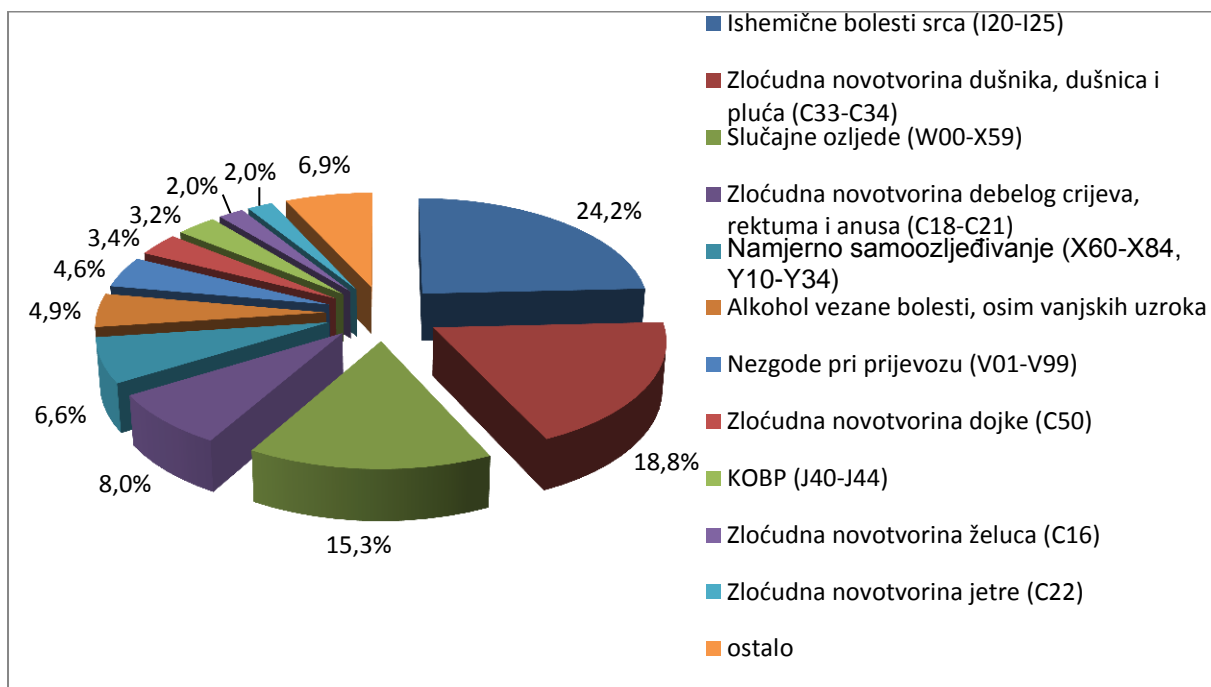
Slika 22 - Struktura medicinski izbjeglih smrti u Istarskoj županiji 2018.g.

Kod muškaraca su vodeći uzroci medicinski izbjeglih smrti ishemične bolesti srca (52,8%), cerebrovaskularne bolesti (15,9%), rak debelog, završnog crijeva i čmara (14,0%), rak mokraćnog mjehura (3,3%) i upala pluća (2,3%).

Kod žena su vodeći uzroci medicinski izbjeglih smrti ishemične bolesti srca (27,0%), cerebrovaskularne bolesti (23,4%), rak dojke (17,1%), rak debelog, završnog crijeva i čmara (15,3%) i rak vrata maternice (3,6%).

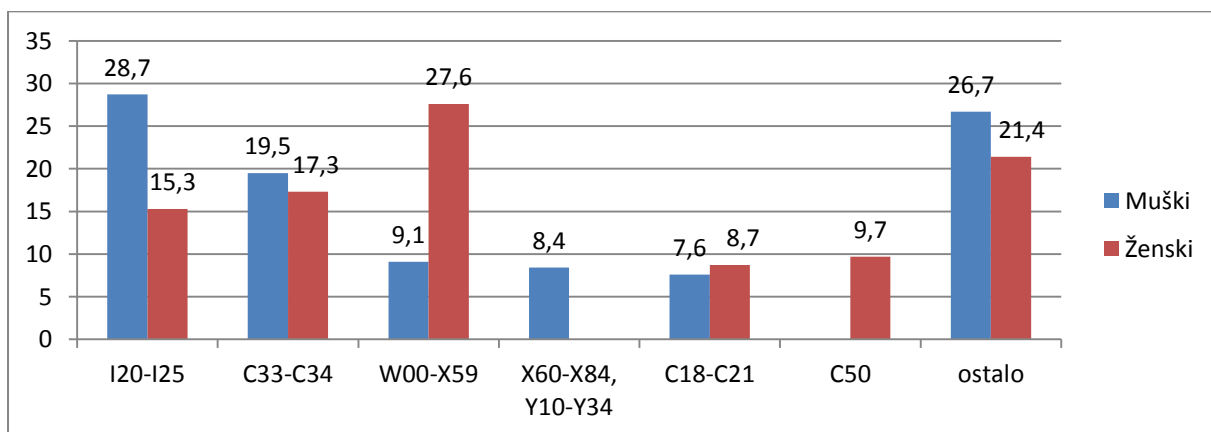
Slika 23 - Vodeći uzroci medicinski izbjeglih smrti u Istarskoj županiji 2018.godine po spolu

Slika 24 - Struktura preventabilnih smrti u Istarskoj županiji 2018.g.

Kod muškaraca su vodeći uzroci preventabilnih smrti ishemične bolesti srca (28,7%), rak dušnika, dušnica i pluća (19,5%), slučajne ozljede (9,1%), namjerno samoozljeđivanje (8,4%) te rak debelog, završnog crijeva i čmara (7,6%).

Kod žena su vodeći uzroci slučajne ozljede (27,6%), rak dušnika, dušnica i pluća (17,3%), ishemične bolesti srca (15,3%), rak dojke (9,7%) te rak debelog, završnog crijeva i čmara (8,7%).

Slika 25 - Pet vodećih uzroka preventabilnih smrti u Istarskoj županiji 2018.godine po spolu (%)

Eurostat za međunarodnu usporedbu i analizu smrtnosti u europskim zemljama koristi listu odabranih uzroka smrti koja obuhvaća sve skupine bolesti, određene grupe bolesti i neke pojedine dijagnoze, pa su prikazani podaci o uzrocima smrti 2018.godine za Istarsku županiju navedenoj listi.

Tablica 32 - Popis uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini – „European shortlist“

Bolesti ili vanjski uzroci smrti	MKB-10 šifra	Ukupno		Muški		Ženski	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%
Svi uzroci smrti	A00-T98	2.372	100,0	1.189	100,0	1.183	100,0
Infekcijske i parazitarne bolesti	A00-B99	6	0,3	3	0,3	3	0,3
Tuberkuloza	A15-A19, B90	-	0,0	-	0,0	-	0,0
AIDS (HIV-bolest)	B20-B24	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Virusni hepatitis	B15-B19, B94.2	2	0,1	2	0,2	-	0,0
Ostale infekcijske i parazitne bolesti	A00-A09, A20-B09, B25-B89, B91-B94.1, B94.8-B99	4	0,2	1	0,4	3	0,3
Novotvorine	C00-D48	663	28,0	371	31,2	292	24,7
Zloćudne novotvorine	C00-C97	648	27,3	361	30,4	287	24,3
Zloćudne novotv. usne, usne šupljine, ždrijela	C00-C14	14	0,6	11	0,9	3	0,3
Zloćudna novotvorina jednjaka	C15	7	0,3	5	0,4	2	0,2
Zloćudna novotvorina želuca	C16	26	1,1	7	0,6	19	1,6
Zloćudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	C18-C21	94	4,0	52	4,4	42	3,6
Zloć. novotv. jetre i intrahepat. žučnih vodova	C22	23	1,0	16	1,3	7	0,6
Zloćudna novotvorina gušterače	C25	43	1,8	16	1,3	27	2,3
Zloćudna novotvorina grkljana	C32	9	0,4	8	0,7	1	0,1
Zloćudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	C33-C34	148	6,2	102	8,6	46	3,9
Zloćudni melanom kože	C43	14	0,6	7	0,6	7	0,6
Zloćudna novotvorina dojke	C50	43	1,8	1	0,1	42	3,6
Zloćudna novotvorina vrata maternice	C53	8	0,3	-	0,0	8	0,7
Zloćudna novotvorina dr. dijelova maternice	C54-C55	9	0,4	-	0,0	9	0,8
Zloćudna novotvorina jajnika	C56	10	0,4	-	0,0	10	0,8
Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	C61	34	1,4	34	2,9	-	0,0
Zloćudna novotvorina bubrega	C64	13	0,5	7	0,6	6	0,5
Zloćudna novotvorina mokraćnog mjehura	C67	28	1,2	24	2,0	4	0,3
Zloćudna novotvorina mozga i SŽS	C70-C72	19	0,8	11	0,9	8	0,7
Zloćudna novotvorina štitnjače	C73	1	0,0	1	0,1	-	0,0
Hodgkinova bolest i limfomi	C81-C86	12	0,5	8	0,7	4	0,3
Leukemija	C91-C95	23	1,0	17	1,4	6	0,5
Ostale zloćudne novotvorine limfnog i hematopoetskog tkiva	C88,C90, C96	12	0,5	7	0,6	5	0,4
Ostale zloćudne novotvorine	C17, C23- C24, C26- C31, C37- C41, C44- C49, C51- C52, C57- C60, C62- C63, C65- C66, C68- C69, C74- C80, C97	58	2,4	27	2,3	31	2,6
Dobroćudne novotvorine i novotvorine nesigurne i nepoznate prirode	D00-D48	15	0,6	10	0,8	5	0,4
Bolesti krvi i krvotvornog sustava i određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	1	0,0	-	0,0	1	0,1

Tablica 32 - Popis uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini – „European shortlist“- nastavak

Bolesti ili vanjski uzroci smrti	MKB-10 šifra	Ukupno		Muški		Ženski	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	92	3,9	38	3,2	54	4,6
Šećerna bolest (Dijabetes melitus)	E10-E14	92	3,9	38	3,2	54	4,6
Ostale endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E07, E15-E89	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F01-F99	39	1,6	16	1,3	23	1,9
Demencija	F01, F03	27	1,1	7	0,6	20	1,7
D.p. i p.p. uzrokovani alkoholom (uključivši alkoholnu psihozu)	F10	3	0,1	3	0,3	-	0,0
D.p. i p.p. uzrokovani ovisnostima o drogama, toksikomanija	F11-F16, F18-F19	4	0,2	4	0,3	-	0,0
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F04-F09, F17, F20-F99	5	0,2	2	0,2	3	0,3
Bolesti živčanog sustava i osjetilnih organa	G00-H95	47	2,0	22	1,9	25	2,1
Parkinsonova bolest	G20	10	0,4	4	0,3	6	0,5
Alzheimerova bolest	G30	17	0,7	8	0,7	9	0,8
Ostale bolesti živčanog sustava i osjetilnih organa	G00-G12, G14, G21-G25, G31-H95	20	0,8	10	0,8	10	0,8
Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	1.142	48,1	514	43,2	628	53,1
Ishemične bolesti srca	I20-I25	717	30,2	333	28,0	384	32,5
Akutni infarkt miokarda	I21-I22	211	8,9	128	10,8	83	7,0
Ostali oblici srčane bolesti	I30-I51	105	4,4	43	3,6	62	5,2
Cerebrovaskularne bolesti	I60-I69	242	10,2	104	8,7	138	11,7
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I15, I26-I28, I70-I99	78	3,3	34	2,9	44	3,7
Bolesti dišnog sustava	J00-J99	86	3,6	61	5,1	25	2,1
Gripa	J09-J11	1	0,0	1	0,1	-	0,0
Upala pluća	J12-J18	9	0,4	8	0,7	1	0,1
Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	J40-J47	73	3,1	51	4,3	22	1,9
Astma	J45-J46	3	0,1	2	0,2	1	0,1
Ostale kronične bolesti donjeg dišnog sustava	J40-J44, J47	70	3,0	49	4,1	21	1,8
Ostale bolesti dišnog sustava	J00-J06, J20-J39, J60-J99	3	0,1	1	0,1	2	0,2
Bolesti probavnog sustava	K00-K92	82	3,5	47	4,0	35	3,0
Vrijed želuca, dvanaesnika i tankog crijeva	K25-K28	11	0,5	2	0,2	9	0,8
Ciroza, fibroza i kronični hepatitis	K70, K73-K74	29	1,2	25	2,1	4	0,3
Ostale bolesti probavnog sustava	K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92	42	1,8	20	1,7	22	1,9
Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	5	0,2	1	0,1	4	0,3
Reumatoidni artritis i osteoartroza	M05-M06, M15-M19	2	0,1	-	0,0	2	0,2

Tablica 32 - Popis uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2018. godini – „European shortlist“- nastavak

Bolesti ili vanjski uzroci smrti	MKB-10 šifra	Ukupno		Muški spol		Ženski spol	
		Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ostale bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M02, M08-M13, M20-M99	3	0,1	1	0,1	2	0,2
Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	32	1,3	19	1,6	13	1,1
Bolesti bubrega i mokraćovoda	N00-N29	27	1,1	16	1,3	11	0,9
Ostale bolesti genitourinarnog sustava	N30-N99	5	0,2	3	0,3	2	0,2
Komplikacije trudnoće, porođaja i babinja	O00-O99	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	3	0,1	2	0,2	1	0,1
Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske anomalije	Q00-Q99	2	0,1	-	0,0	2	0,2
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	R00-R99	12	0,5	3	0,3	9	0,8
Sindrom iznenadne smrti dojenčeta	R95	1	0,0	1	0,1	-	0,0
Nedovoljno definirani i nepoznati uzroci mortaliteta	R96-R99	6	0,3	2	0,2	4	0,3
Ostali simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	R00-R94	5	0,2	-	0,0	5	0,4
Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta	V01-Y89	160	6,7	92	7,7	68	5,7
Nezgode	V01-X59, Y85-Y86	120	5,1	58	4,9	62	5,2
Nezgode pri prijevozu	V01-V99, Y85	27	1,1	22	1,9	5	0,4
Nezgode pri padu	W00-W19	76	3,2	27	2,3	49	4,1
Utapanje i potapanje	W65-W74	2	0,1	2	0,2	-	0,0
Slučajno otrovanje i izlaganje štetnim tvarima	X40-X49	1	0,0	1	0,1	-	0,0
Ostale nezgode	W20-W64, W75-X39, X50-X59, Y86	14	0,6	6	0,5	8	0,7
Namjerno samoozljeđivanje	X60-X84, Y87.0	38	1,6	32	2,7	6	0,5
Napad (nasrtaj)	X85-Y09, Y87.1	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Događaji s neodređenom nakanom	Y10-Y34, Y87.2	1	0,0	1	0,1	-	0,0
Ostali vanjski uzroci ozljeda i otrovanja	Y35-Y84, Y88-Y89	1	0,0	1	0,1	-	0,0

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske